Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 11 (16534) | 1984 оной январиин 13, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

1984 МАРТЫН 4 СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта

коллектив Сальска hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар барайгар ургуулагша **Ольга Аркадьевна Мацкое** дэбжүүлбэ.

Свердловскдо үйлэдбэриин «Уралмаш» нэгэдэлэй хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай хамтын суглаан дээрэ Орджоникидзевскэ hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар нэгэдэлэй генеральна директор **Евгений Андреевич Барначев** нэрлэгдэбэ.

Башкирай АССР-эй Абзелиловскэ районой Шаймуратовай нэрэмжэтэ колхоздо болоhон hоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар совхозой хүдэлмэришэн **Надежда Павловна Дегтярине** суглаанда хабаадагшад дэбжүүлбэ.

Совет Грузиин 50 жэлэй нэрэмжэтэ Батумиин судна барилгын заводой судна хабсаргагша **Афрасион Лауевич Бестаев** Батумско-Приморско hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар нэрлэгдэбэ.

Литвагай Вильнюсскэ районой «Путь к коммунизму» колхозой суглаан дээрэ Вильнюсскэ хүдөөгэй hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **Леонид Аркадьевич Костандовые** Чарджоуско үргэлжэ ханатай гэр барилгын трестын коллектив нэрлэбэ.

(ТАСС).

• • •

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ талаар ажалша коллективүүдэй суглаанууд орон доторнай ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэржэ байна. Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, табан жэлэй даабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хүсэл эрмаар hаалгын мастер **Галина Ивановна Кочневае** Троицко hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ.

Челябинска областиин Копейскын С. М. Кировэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай суглаан дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ **Алексей Павлович Шитиковые** Копейскэ hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые дурадхаа.

Кальцнир[illegible]

Юферова Полоцко hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ.

Бахтска (Сырдарьинска область) нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын түрүү бульдозерист **Иван Васильевич Дробышевые** Гулистанска hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар ПМК-гай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд нэрлэбэ.

Мугути тосхоной Урда Осетиин колхозой тарян ажалай бригадын бригадир **Илья Антонович Бестаев** Знаурска hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Нацио-[illegible]

ЭЛИДХЭЛТҮҮД ГЭДАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

абтадаг. Гэр барилгын комбинадай проектнэ хүсые гүйсэд ашаглаха тухай асуудал табигдаhан байна. Гэбэшье энэ асуудал үшөөл шиидхэгдээгүй. Район дотор магазинууд муугаар баригдана.

Городые дулаагаар хангаха хоёрдохи ТЭЦ бариха шэнэ трест бии болгохо тухай асуудал бидэ табяа hэмди. Мүн манай райондо дүүргэгдэхэеэ болижо унжагайршаhан хоёр барилга бии. Энэ Пионернүүдэй байшан, мебель бүтээдэг цех болоно. Мүн тиихэдэ ажаhуудалай шэнэ райондо hургуулинууд үсөөдэнэ. Тиимэhээ 46-дахи кварталда шэнэ дунда hургуули бариха мүнгэ зөөри hомолхые бидэ гүйха байнабди.

Энээнэй hүүлээр трибунада гараhан Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ, депутат **М. А. Спиридонов** иигэжэ хэлэбэ:

— 1983 ондо манай колхоз гектар бүриhөө 17,4 центнер ургаса хуряажа, 66900 центнер ороохо таряа абаха түсэбтэй байhан hаа, гектар бүриhөө 23,7 центнер хуряажа, бүхыдөө 97,3 мянган центнер ороохо таряа абаhан байна. Тиигэжэ гүрэнэй түсэбые 170 процент дүүргээбди. Хабарай тарилгада гүйсэд хүрэхэ үрэhэнэй ороохон хаагдаа.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб 126,6 процент дүүргэгдэhэн байна. Даабариhаа гадуур 558 центнер мяхан, 1271 центнер hүн худалдагдаа. Нооhо худалдалгын түсэбшье мүн лэ гүйсэд дүүргэгдэhэн байна. Эдэ бүхы амжалтанууд манай ажалай түрүүшүүлэй, эрхим хүдэлмэришэдэй оролдолгоор түйлагдаа гэбэл алдуугүй. Тэдэнэй дунда комбайнернууд Б. И. Киреев, Н. С. Покатилов, hаалишад М. Е. Красинская, Н. А. Федорова, хонишон В. А. Ушаков болон бусадые нэрлэлтэй. Иимэ зон манай колхоздо олон юм. Гэбэшье бүхы арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдээ гэжэ хэлэхын үшөөл аргагүй. Бүхы участогууд дээрэ бригадна гурим хүсэд нэбтэрүүлэгдээгүй байнаар. Залуу малые түлжүүлэн тэжээхэ ажахынууд хоорондын комплексын хүдэлмэриие гүйсэд hайнаар табижа бидэ үшөөл шадаагүйбди.

hүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоз хартаабха тариха талмайгаа нилээд ехээр үргэдхэhэн байна. Тиигэжэ мүнөө бидэ 350 гектар талмайhаа 5500 тонно хартаабха абанабди. Теэд тэрэниие[мнай] худалдан абажа хэрэглэхэ эзэд олдоногүй.

Мүн тиихэдэ минеральна үтэгжүүлгээр, түлишөөр хангалгын талаар бидэ республикын захиргаанда гомдолтойбди.

Мүнөө манай малшад 1984 онойнгоо тоогоор түрүүшын тонно hү, мяхая тушаажа, түл абажа эхилэнхэй. Механизаторнуудай хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэжэ, машина, техникээ заhабарилна. Сабшалан, таряаланда органическа үтэгжүүлгэ гаргадажа, тошон халаагдажа, механизаторнуудай кадрнуудай hургуули хүдэлгэгдэжэ байна.

Удаань Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой слесарь, депутат **В. А. Поповто** үгэ үгтэбэ.

Манай заводой коллектив бүхы совет арадтаяа тон адляар түрэл Коммунис партиингаа декабриин Пленумэй материалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, халуунаар дэмжэжэ байнхай. Тиихэдээ Пленум дээрэ хэлсэгдэhэн эрилтэнүүдэй ёhоор бидэ өөрынгөөшье ажалые шүүмжэлэн хаража үзэнэбди. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэл соо манай заводто үйлэдбэриие хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ, шэнэ продукци ашаглаха, ажалай ба ажаhуудалай эрхэ байдал hайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдэhэн байна. Энэ хэрэгтэ 7,6 миллион түхэригэй капитальна hомололго ашаглагдаа.

Үйлэдбэриин гол фонднуудай ургахатай хамта, гаргагдадаг продукциин хэмжээн жэлhээ жэлдэ үргэдэнэ. Тэрэнэй ургалта табан жэлэй эхинhээ хойшо 10 процентээр дээшэлhэн байна. Энэ хадаа гол түлэб ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар түйлагдаа.

Заводоймнай коллектив 1983 оной гүрэнэй түсэбые бүхы технико-экономическа дүнгүүдээр дүүргэhэн байна. Гараар хэгдэдэг хүндэ ажалые оньhожоруулха хэрэгтэ hүүлэй үедэ ехэ анхарал хандуулагдана. Тиигэжэ, жэшээнь, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хараалагдаhан хэмжээнүүдэй ёhоор, 350 хүн гараар хэгдэдэг ажалhаа сүлөөлэгдэхөөр түсэблэгдэнхэй. Жэл бүри заводой цехүүдтэ 200 гаран шэнэ зэр зэмсэг, технологическа түхеэрэлгэнүүд, 80 гаран элдэб хэбүүд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэдэг, 300 мянга гаран түхэригэй оньhожоруулгын түхеэрэлгэнүүд тодхогдодог байна.

Коллективэй социальна хүгжэлтын талааршье нилээд ехэ оролдолго гаргагдаа. Ажаhуудалай барилгада 4 миллион шахуу түхэриг мүнгэн зөөри ашаглагдажа, 17 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра ашаглалгада оруулагдаhан байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Республикын мелиорациин ба уhанай ажахын министр, депутат **Л. А. Санеевтэ** үгэ үгтэбэ.

Мүнөө манай республика 227 мянган гектар hайжаруулагдаhан газартай. Тэрэнэй 169 мянган гектарынь уhалагдадаг газар болоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлдэ республика дотор мелиоративна барилга эрхилхэ ба уhанай ажахын организацинуудай баазые үргэдхэхэ хэрэгтэ 67,3 миллион түхэриг мүнгэн зөөри гаргашалагдажа, 64,8 миллион түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаhан, 9600 гектар газар уhалагдадаг болгогдоhон 6000 гектарта намаг хатаагдаhан, уhалууриин түхеэрэлгэнүүд заhабарилагдаhан байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор газар таряалангые ашаглаха, мелиоративна түхеэрэлгэнүүдые hайнаар хүдэлгэхэ талаар нилээд ехэ оролдолго гаргагдаhан байна. Тиигэжэ газар таряалангай ургаса дээшэлээ. Жэшээлэн хэлэбэл, арбадахи табан жэлдэ уhалагдадаг газарай гектар бүхэнhөө 7,6 центнер тэжээлэй единицэ абтадаг байhан hаа, энэ гурбан жэл соо 8,8 центнер тэжээлэй единицэ абтана. Үгышье гэбэл, hүүлэй найман жэл соо республикын бүхы газарай гектар бүхэнhөө дунда зэргээр 4,5 центнер тэжээлэй единицэ абтаhан hаань, уhалагдадаг газарhаа 2—2,5 дахин ехэ ургаса абтана.

Гэбэшье энэмнай РСФСР-эй дунда зэргын хэмжээндэ хүрэнэгүй. Харин hайнаар ашаглаад, уhалаад, үтэгжүүлгэ оруулаад байбал, манай газар дайда тогтууритай hайн ургаса үгэхэ гүйсэд арга боломжотой. Энээниие Хурбын ОПХ-гай, Оронгын совхозой болон Бэшүүрэй, Хяагтын районой зарим ажахынуудай жэшээ гэршэлнэ. Сабшалан болон бэлшээриин газарнуудые hайнаар ашаглаха, тэндэ таримал ногоо ургуулха талаар үргэн хэмжээнүүд хараалагдана, — гэжэ нүхэр Л. А. Санеев тэмдэглээд, энэ талаар хэгдэжэ байhан хүдэлмэринүүд тухай тоогон хөөрэбэ.

Тэрэнэй hүүлээр үгэ абаhан КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **А. И. Плотников** районойнгоо ажалшадай ажалай ба политическэ үндэр ехэ эдэбхи үүсхэл тухай, КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй материалнуудые халуунаар угтажа байhан тухай хөөрэбэ.

Районой промышленна болон хүдөө ажахын коллективүүд бүхы дээрээ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Нютагай промышленностиин министерствын харьяата коллективүүд үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбhөө гадуур 6 мянган түхэригэй продукци гаргаhан байна. Барилгашадшье мүн лэ амжалтатай. Үнгэрэгшэ жэлдэ 12 мянган гахай шахан таргалуулха комплекснууд, хүүгэдэй хоёр саад, райгүйсэдкомой байшан, 200-гаад гэр байра ашаглалгада үгтэhэн, хоёр дунда hургуулиин байшангай барилга түгэсхэхы шатадаа хүргэгдэhэн, 13 километр харгы асфальтаар хушагдаhан байха юм.

Таряашад, малшаднайшье мүн лэ амжалтатай хүдэлжэ гараа. Ороопото ургамалай, хартаабхын, малай тэжээлэй баян ургаса абтаа. Тиигэжэ гүрэндэ таряа, хартаабха, мяха, hү, нооhо худалдаха үнгэрэгшэ жэлэй түсэб сүм дүүргэгдэбэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие түсхайлан мэргэжүүлхэ ба hалбаряарнь нэгэдхэхэ талаар район дотор ехэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэhээр. Үхэрэй, гахайн, шубуунай мяха үйлэдбэрилхэ ажахынууд хоорондын дүрбэн предприяти хүдэлнэ. Үүлтэртэ залуу мал түлжүүлэгдэнэ, малай холимог тэжээл гаргагдана.

Теэд эдэ бүгэдөөр hанаагаа амархаар бэшэ. Зарим колхоз, совхозууд болон предприятинууд гурбан жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй үлэшоо. Малай гарзалха ушар үшөөл олон. Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ, илангаяа мелиорацида hомологдоhон мүнгэн зөөри гүйсэд ашаг үрэеэ үгэнэгүй.

Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө онсо хубитые оруулха байнабди. Тэрэнэй тула ажал дээрэхи бүхы дутуу дундануудаа усадхаха, нөөсэ арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхэ, бүхы hалбаринуудта ажалай нарин журам тогтоохо талаар партиина, совет болон ажахын органууд ехэ оролдолго гаргаха болоно. Районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1984 ондо хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ асуудал зүбшэжэ байхадаа, газар таряалангаа hайжаруулха, ажалайнгаа эмхидхэлые нарижуулан, хамтын подрядай гуримда орохо гэхэ мэтэ олон хэмжээнүүдые хараална.

Мүн хүдөөгэй барилгыншье асуудал шиидхэхээр болонхой. Мүнөө үедэ районой колхоз, совхозууд бүхы барилгын 60 гаран процентые ямаршье өөрын фондгүйгөөр өөрын хүсөөр бодхоохо баатай болоно. Район дотор барилгын муу бэшэ бааза бии. Нүүдэл оньhожоруулагдамал дүрбэн колонно, барилгын материалнуудай участок хүдэлнэ. Гэбэшье hүүлэй жэлнүүдтэ подрядна барилгын хэмжээн багал боложо байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Яруунын районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. З. Алсахаев** үгэ абаба.

hүүлэй жэлнүүдтэ тус райондо промышленна предприятинуудай болон ажахынуудай материально-техническэ бааза бэхижүүлхын, социальна ба соёлой хүгжэлтын асуудалнуудые шиидхэхэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулагдаа. Жэлhээ жэлдэ энэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри hомололго ехэ болоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлнүүдтэ түсэбэй ёhоор 13 миллион түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаха байhан hаа, тэрэнэй хэмжээн 15 миллиондо хүрэhэн байна. Хамта дээрээ байрын 19 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай 177 гэрнүүд баригдаа.

— Гэбэшье барилга хэхэдээ манай районойхид ехээр ядалдана, — гэжэ нүхэр Алсахаев үргэлжэлүүлнэ. — Бүхы 12 ажахынууднай өөhэдынгөө хүсөөр лэ барилга хэдэг юм. Мүнөө барилгын хүдэлмэриин хэмжээн 4 миллион түхэригтэ хүрэнхэй. Тиимэhээ манай райондо «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй барилгын участок байгуулха асуудал табинабди. Районой колхозуудта жэл бүри 900 мянгаhаа дээшэ түхэриг барилгада гаргашалжа болохоор юм. Манай совхозуудта барилга хэхыень, «Главбурятстройдо», «Бурятцелинстрой» трестдэ даалгажа болохо ха юм. Мүн «Бурятцелинстрой» трестын хүтэлбэрилэгшэдтэ Хориин ПМК-гай Нарhатын участогые ехэ болгохые дурадханабди.

Мүнөө райондо барилга хэхэдэ Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын, Хүндэлэлэй Тэмдэг орденто «Электромашина» заводуудай ажалша коллективүүд шеф ёhоной туhаламжа үзүүлнэ.

Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ «Комсомольский», «Целинный», «Улаан-Туяа» совхозуудай коллективүүд амжалтатай ябажа байна.

Үнгэрhэн жэлдэ хура бороо ехээр орожо, районой таряалангай 60 процентнь, овощ ба хартаабхын талмайн 55 процентнь уhанда абтаhан, 30 гаран километр харгы, 25 хүүргэ эбдэрээ hэн. Малай олон байра уhанда абтажа, hэльбэгдэхэ ушартай болоо. Хамта дээрээ район хоёр миллион түхэригэй хохидолдо ороо.

КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет үерэй хохидолнуудые усадхаха зорилгоор түсхай тогтоол баталан абажа, ехэ туhа хүргэhэн байна. Барилгын модон ба бусад материалнууд, техникэ, малай тэжээл ехээр үгтөө. КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, арадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэреэр зуу гаран барилгашад, хабсаргагшад эльгээгдэhэн. Түргэн саг соо малай байранууд hэльбэгдээ.

«Главбурятстрой» трестын начальник депутат **С. М. Антонов** коллективэйнгээ 1983 ондо бэелүүлhэн ажал хэрэгүүд тухай хөөрэхэдөө, хамта дээрээ 42 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдээ гэхэ гү, али урзанда жэлэйхидэ орходоо 7 миллион түхэригөөр ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ гэжэ мэдүүлээ. Мүн барилгашадай коллективүүдтэ ажалай бүтээсэ дээшэлhэн байна. Олон бригаданууд хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ, жэлэй туршада 14 миллион түхэригэй барилгын хүдэлмэри хээ.

Нёдондо байрын 100 мянгаhаа дээшэ дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд баригдаhан. hургуулинууд болон хүүгэдэй саад, яслинуудые бариха гүрэнэй түсэб дүүргэгдэhэн байна.

Эдеэ хоолой программа бэелүүлгэдэ ехэ удха шанартай объектнүүдэй барилгада hомологдоhон 10 миллион түхэриг ашаглагдаа, тэрэнэй 1,5 миллиониинь хүдөө ажахын объектнүүдые барилгада зорюулагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ абтаhан социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа 64 бригада, үйлэдбэриин 16 цехүүд болон участогууд мэдээсээ.

Гэбэшье нёдондо «Главбурятстрой» барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбтэ даабаринууд дүүргэгдээгүй байха юм. «Бурятферммаш» заводой, Улаан-Үдэ хотын, Сэлэнгын ЦКК-гай уhа сэбэрлэхэ объектнүүдэй барилга унжагайраа. Юуб гэхэдэ, ажалша коллективүүдэй арга боломжонууд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй, ажалай болон технологическа журам hайнаар сахигданагүй.

1984 ондо «Главбурятстрой» подразделенинүүд 55 миллион түхэригэй барилга хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ даабаритай. 105 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдэй, 790 hууритай хүүгэдэй саадуud болон хэдэн ехэ объектнүүдэй барилга үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Тэрэ тоодо «Бурятферммаш», «Теплоприбор», Забайкалиин апатидай, Сэлэнгын холимол тэжээлэй заводууд ороно. Түгныи шулуун нүүрhэнэй разрезэй барилгын талмай бэлэдхэгдэжэ эхилхэ.

Улаан-Үдэ хотодо худалдаа наймаанай, арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын объектнүүд баригдаха байна.

— 1984 оной түсэб даабари ехэ, нёдондонойхиhоомнай 30 процентээр дээшэ байха юм, — гэжэ С. М. Антонов онсолбо.

Удаань Улаан-Үдын кондитерска фабрикын хүдэлмэрилэгшэ депутат **Н. Д. Большаковада** үгэ үгтэнэ.

— Мүнөө манай совет арад ажалай болон политическэ ехэ эдэбхиин оршон байдалда СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтада бэлдэжэ байна, — гэжэ тэрэ үгэеэ эхилбэ. —Манай фабрикын коллектив ажал хүдэлмэрээ hайжаруулхын талада зохихо хэмжээнүүдые абана, ажалай шэнэ онол аргануудые хэрэглэнэ. Энээнэй ашаар, 1980 онойхитой сасуулбал, үйлэдбэриин хэмжээн 33 процентээр ургаа. Фабрикада дүшэ гаран шэнэ түхеэрэлгэ табигдаа. Бар хүсөөр хэгдэдэг ажал үсөөрөө. hүүлэй үедэ фабрикын коллектив кондитерска арба гаран шэнэ зүйлнүүдые гаргадаг болоо. Тэрэ тоодо «Орион», «Мурзилка» конфетэнүүд, «Сормовское» вафли, «Юбилейное» гэжэ печени болон бусад ороно.

Фабрикын бүхы хүдэлмэришэдэй 83 процентнь бригадна подрядай гуримаар хүдэлнэ. Эндэ ажалладаг хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ хараа байса дээшэлээ.

Гэбэшье нёдондо фабрикын коллектив түсэбтэ даабаряа дүүргэжэ шадаагүй байха юм. Ушар юуб гэбэл, үйлэдбэриин бүхы хүсэнүүд хэрэглэгдэнэгүй. Хүдэлмэришэдэй дуталдаhанhаа боложо, зефир, вафли, конфетэ гаргаха поточно лини хүсэд хүдэлгэгдэнэгүй. Энээнhээ боложо, худалдаанда гараха зүйлнүүд үсөөдэнэ, шанарыньшье hайжарнагүй.

Фабрикын үйлэдбэриие hайжаруулхын тулада саг болзор соонь хэрэгтэй зүйлнүүдээр хүсэд хангаха, технологическа түхеэрэлгэнүүдые зогсоонгүй хүдэлгэхэ, хүдэлмэришэдэй техническэ hуралсал дээшэлүүлхэ зорилго табигдаха болоно. Мүн ажалай журам hайжаруулха хэрэгтэй.

Прибайкалиин районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Ф. И. Савельев** үгэ абажа, районой ажалшадай бэелүүлхэ ажал хэрэгүүд тухай хөөрөө. Районой промышленна предприятинууд, Итанцын леспромхозhоо бэшэниинь, үнгэрhэн жэлдэ продукци худалдаха түсэбөө дүүргэhэн байна. Гүрэндэ 42 миллион түхэригэй продукци худалдагдаа гэхэ гү, али урзанда жэлэйхитэй сасуулбал, 3 процентээр ургаhан байна. Ажалай бүтээсэ 1,8 процентээр дээшэлээ. Районой колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 18 процентээр, hү тушааха даабаряа 2 процентээр үлүүлээ.

Промышленна предприятинуудта шэнэ техникэ тодхон ашаглаха асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаа. Нёдондо Турунтаево тосхоной хилээмэнэй, загаhа үсхэбэрилгын Сэлэнгын заводууд, Таловкын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводой арматурын цех, Татауроводахи авто-заhабарилгын заводой хүсэ ехэтэ котельни, хэлхеэ холбооной 1200 номертой үзел ашаглалгада үгтэбэ. Районой «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй үйлэдбэриин бааза баригдажа дүүрэнтүү. XI табан жэлэй эхинhээ 15 миллион түхэригэй капитальна барилга хэгдээ, тэрэ тоодо гэр байра барилгада 5,5 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Хүдөөгэй ажалшадта 196 байра үгтэлэн байна. Райондо барилгые hайжаруулха зорилгоор «Главбурятстройн» 23-дахи ПМК байгуулагдаа.

1984 ондо районой ажалшадай урда харюусалга ехэтэй зорилго табигдана. Промышленна продукци худалдалга 1,5 процентээр ургаха юм. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ мяха худалдалгые 4 процентээр, hү тушаалгаяа 2 процентээр дээшэлүүлхэ ёhотой. Районой хүтэлбэрилхы органууд үбэлжэлгын үедэ малшадые комплексноор хангаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Гэдэнэр үргэн хэрэглэлэй эд бараа нүүдэл автомагазинhаа абаха, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадта захил хэжэ, хэрэгтэй юумэеэ асаруулха арга олгогдонхой. Соёлой, элүүрые хамгаалха зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд малшадые хангана.

[illegible] шэнэ больница бариха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха. Тиихэдээ энэ жэлдэ баригдажа эхилхэ терапевтическэ отделениин байшангай барилгые «Главбурятстройн» 23-дахи ПМК-да даалгахые тэрэ дурадхаа.

Еловско леспромхоздо магазин, столово баригданагүй. Горячинск hууринда магазин, «Байкальский Бор» санаторидо захил абаха комплексно пункт, Татаурово тосхоной авто-заhабарилгын заводто хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгын байшан баригданагүй гэжэ нүхэр Савельев тэмдэглээд, түлишын промышленностиин министерствэдэ, профсоюзуудай областной соведэй курортнуудай управленидэ, Госкомсельхозтехникэдэ эдэ асуудалнуудые саг дарыдань шиидхэхэ эрилтэ табяа.

Республикын уран зураашадай холбооной түрүүлэгшэ, депутат **Д-Н. Д. Дугаров** үгэ абажа, ендэртэ гараба.

— КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд уран зураашад болон уран зохёолшодой, үзэл сурталай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй урда тодорхой зорилгонуудые табиhан байна. Ушар тиимэhээ бидэнэр, искусствын хүдэлмэрилэгшэд, үзэл сурталай талаар хүн зониие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадаха байhамнай эли,— гэжэ тэрэ үгэеэ эхилбэ.

Бүхы оронойнгоо искусствын хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта Буряадай автономито республикын уран зураашад совет хүнүүдэй мүнөөдэрэй ажабайдалые гүнзэгыгөөр, бодото ёhoорнь харуулха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа зорюулна. Буряадай уран зураашадай бүтээлнүүд оронойнгоо томо олон городуудта харуулагдажа, үргэн олониитын зүгhөө үндэр сэгнэлтэдэ хүртэдэг байна.

Буряадай уран зураашадай холбооной хүдэлмэридэ СССР-эй, РСФСР-эй уран зураашадай холбоонууд саг үргэлжын анхарал хандуулжа, олон янзын туhаламжа үзүүлжэ байдаг. Манай областной партиина организаци болон республикын совет органууд уран зураашадай холбооной хүдэлмэреэр hонирхожо, туhалжа байдаг гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Үнгэрэгшэ, 1983 ондо республикын уран зураашадай бүтээлнүүдэй выставкэнүүд Ленинград болон бусад хэдэ хэдэн томо городуудта, мүн СССР-эй уран зураашадай холбооной жюрин үндэр сэгнэлтэдэ хүртэhэн хэдэн бүтээлнүүднай Парижда эмхидхэгдэhэн выставкэдэ харуулагдаа. Тэрэшэлэн үнгэрэгшэ жэлэй октябрь hарада Буряадай АССР-эй экономико болон соёлой хүгжэлтын жэшээ дээрэ СССР-эй соёлой үдэрнүүдые Монголой Арадай Республикада үнгэргэhэн ушар Буряад ороной соёлой талаар түйлаhан ехэ амжалтануудые эли тодоор гэршэлээ hэн.

Гэхэтэй хамта, уран зураашадай ажалые эмхидхэхэ, тэдэнэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрхэ байдал олгохо гээшэ мүн лэ ехэ удха шанартай. Эндэ дурдаха болбол, хэдыхэн жэлэй саада тээ монументальна искусствын цехэй байра бариха гэлсэгдэhэн байгаа. Тус цехэй барилгые 1984 оной түсэбтэ оруулха шухала гэжэ тэрэ зааба.

Буряад ороной уран зураашад арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада бэелүүлхээр урдаа табиhан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэ байха гэжэ үгэ хэлэгшэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведые, республикын Министрнүүдэй Соведые найдуулба.

• • •

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** сесси дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарhаа): Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд — «Бурятгеология» нэгэдэлэй генеральна директор П. Ч. Шобогоров, Улаан-Үдын ЗММК-гай термист О. А. Марченко, Улаан-Үдын хилээмэнэй 2-дохи заводой мастер Л. А. Завьялова, авиазаводой фрезеровщик Т. И. Федоров, Баргажанай леспромхозой мастер В. Ю. Кустов гэгшэд — сессиин забhарлалда хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ — ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХАҺА

ХҮСЭ ШАДАЛАА ГАРГАХА

Бага балшар наһанһаа хойшо би хонин ажалтай танилсаһан хүм. Эгээл тэрэ үедэ минии гэртэхин түрэл Инзагата нютагтаа малшанаар хүдэлдэг байһан. Ушар инмэһэе дунда һургуулида һуража ябахадаа амаралтадаа ерэхэдээ тэдэнэртээ хамһалсадаг байнабди. Һүүлдэньшье эсэгынгээ хүтэлбэрилдэг бригадада хурьга абаха үедэнь сакманщигаар, мүн бэшэшье харюусалгатай хаһадань туһалагшаар ажаллааб. Игэжэ ябахадаа бага-сага дүршэлтэйшье, шадабаритайшье болоо хүн бэзэб даа.

1983 оной эхиндэ өөрөө отара даажа абаха гэжэ шиидээ һэм. Досоогоо бодожо ябаһан һанал бодолоо колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хэлэһэмни, элитнэ классай эмэ зуһагай отара даахыемни үгөө. Игэжэ эхэ, эсэгынгээ эрхилһэн хэрэгыень саашадань үргэлжэлүүлжэ эхилээ бэлэйб.

Үнэн дээрээ тон түрүүн һайн үүлтэрэй хонидые харууһалхаяа абаад байхадамни бэрхэшээлнүүд ушараа, хүндэ хүшэр байдал тохёолдоо. Хэды инмэ бэрхэшээлнүүдэй байгаашье һаань, тэдэниие дабажа гарахын түлөө оролдооб. Түрүүшын үедэ эсэгэмни — Семен Бальжиевич туһалаа.

Зунай, намарай сагта бидэ өөһэдөө звено боложо, отарынгаа хонидто хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхээбди, мүнөө нөөсэлһэн зеленкоёо, поли дээрэхи һолоомоёо үбэлжөөндэ зөөжэ дүүргэнхэйбди. Байра байдалаа һайса дулаалаабди, сагаадаабди. Илангаяа хурьгадай байрада онсо анхарал хандуулагдаа.

Минии даадаг бригадын гэшүүд намарай һайхан сагые зүбөөр хэрэглэхые оролдоо. Зуһаг хонидойнгоо хүсэ шадалыень нэмэхын түлөө тэмсэл үргэнөөр ябуулаабди. Ороoһо таряанай, зеленкын полидо эртэ үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор адуулхые оролдогдоо. Мүнөө хонидоймнай хүсэ шадалынь һайн, үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэхэ аргатайбди.

Үнгэрэгшэ жэлэй сентябрь һарада эмэ зуһагуудаа искусственна аргаар үрэжүүлээбди. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ эсэгэмнай хамһалсаа. Үрэжүүлгэеэ богони болзорто һайн шанартайгаар үнгэргөөбди гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйб. Юуб гэхэдэ, энэ шухала кампанимнай зоотехническэ заабарин ёһоор ябуулагдаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ малшадай эгээл харюусалгатай хаһа-малай үбэлжэлгэ түлэгтөө оронхой. Тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхэ гээшэ бидэнэрэй мүнөөдэрэй гол зорилго болоно. Тиимэһээ энэ хэрэгтэ бии байгаа хүсэ шадалаа, арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлхэ, бүхы һанал бодолоо хандуулха ёһотойбди.

Манай коллектив мүнөө үбэлжэлгые Жаргалантада үнгэргэжэ байна. Эндэмнай уһанай асуудал гүйсэд шиидхэгдэнхэй юм.

Уданьшьегүй энэ жэлэй январь һарын һүүл багаар хониднай хурьгалжа эхилхэнь. Одоол эндэ тон сүлөөгүй сагнай орохо юм ааб даа. Шэнэ хонишод залуу эхэ хонидые түрүүлхэ гээшэ хоёр дахин харюусалгатай хэрэг болоно. Энээниие бидэ һайн ойлгонобди, тэрээндээ эртэнһээ бэлдэнэбди. Энэ хаһадань хэды гэртэхиндээ али болохоор туһалалсадагшье байһан һаа, харин өөрөө тэрэниие үнгэргэхэ болоходоо нэгэ бага тээлмэрдээдшье абанаб. Теэд маанартай хамта һурган хүмүүжүүлэгшэ — эсэгэмнай хүдэлэлсэнэ. Тэрээндээ түшэглэн, энэ жэлэй малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ, түл олоор абаха дүүрэн аргатайбди. Манай бригадын гэшүүд Сэлэнгын районой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй гаргаһан һайшаалта үүсхэлые халуунаар дэмжээд, мүнөө жэлдэ ажахынгаа зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга абаха гэжэ шиидэз. Энэ дүн туйлахын тула хүн бүхэмнай даалгадаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандаха ушартай болоно.

Тиимэһээ мүнөө энэ үбэлжэлгын эхиндэ түрэхэ эмэ зуһагуудаа зүбөөр харууһалхые, эдеэлүүлхые оролдонобди. Игээд газаа хүйтэржэ эхилбэ, жэжэ малаа сугтлуулжа, тэжээлэй һайн рационо табиха, бүлеэн уһаар ундалуулха хүдэлмэри ябуулнабди. Теэд энэ үедэшье бүхы хонидойнгоо хүсэ шадалыень муудхуулхагүйн тула үбэлэй рационоор эдеэлүүлжэ эхилбэбди. Мүн лэ түрэлгэ соогуур нарһанай ногоон шэлбүүһэн зөөгдэжэ, малда үгтэхэ юм. Үбэлжэлгын үедэ малай байра, хорёонуудые заһабарилха, дулаалха, наринаар шабаха, илангаяа досоонь дэбдихэ хохир бэлдэхэ хэрэгтэ анхарал ехээр хандуулагдаа.

Манай ажалда колхозой правлени, партком, профком, комсомолой комитет туһалалсахаһаа гадна малшадай, хонишодой хүдэлмэриие улам саашадань эдэбхижүүлхын, харюусалгыень дээшэлүүлхын түлөө эрмэлзэдэг гээшэ.

Урдахи түсэб, уялганууднай угаа ехэ. Хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ, толгой бүхэнһөө дунда зэргээр 4 килограмм нооһо хайшалха, хонидойнгоо тоо толгойе улам олошоруулжа, бүри ехэ мяха, «сагаан алта» гүрэндэ тушааха гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байнабди.

Бүхы юумэнэйнгээ эмхи гуримтай, ажалайнгаа бүтэмжэтэй һайнаар ябахада хүн бүхэн хүдэлһэн газартаа урагшатай байдаг шуу. Тиимэһээ өөһэдынгөө ажалда бии байгаа дутуу дундануудаа гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, шүүмжэлхы ёһоор хаража, урдаа табиһан зорилгонуудаа хайшан гээд гүйсэд бэелүүлхэ арга боломжонуудаа элирхэйлхэ тухайгаа бодомжолжо эхилһээр үнинэйб, тэрээн дээрэ мүнөө хүдэлжэ ябанаб.

Эхэ оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлэлсэхэ хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулха гээшэ минии нангин уялга, бүхы зорилгомни болоно.

Хонишодой ажалай хүндэшье байһан мэдээжэ ха юм даа. Теэд би энэ мэргэжэлые шэлэжэ, һайн дураараа ерэжэ, ажаллажа байһан хадаа голхороод, сүхэрөөд лахабиб. Саашадаа бүри һайнаар хүдэлжэ, мал ажалаа хүгжөөхэ, эдэнһээ абталаг продукцинуудые ехээр үйлэдбэрилдэг болохо гэһэн партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь дүүргэлсэхын хойноһоо оролдохоб. Эдэ хараа зорилгонууд минии хэжэ ябаһан ажалһаа сэхэ дулдыдаха бшуу. Тиимэһээ би, хонишон хүн хадаа сэлэнгынхидэй жэшээгээр түсэбтэ даабариа, социалис уялгаа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохоб гэжэ тангариглаха байнаб.

В. ЦЫРЕТАРОВ,
Зэдын районой «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДАЙ ҮГЭ

ДҮЙ ДҮРШ ХАЛАН АБА

Би Хэжэнгын совхоздо үхэршэнөөр арба нэгэн жэлэй саана хүдэлжэ эхилээ һэм. Түрүүшын жэлнүүдтэ дүршэлгүйдэгдэһэн байха. Сагай уларилай эрхэ байдалһаа боложо, үбһэн багаар абтадаг һэн. Тиигэбэшье урдаа табиһан зорилгоёо бодомжолжо, нэтэрүүгээр хүдэлжэ шадабал, ямаршье сагта һайн үрэ дүнгүүдые туйлажа боломоор гэжэ һанагдана. Илангаяа мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгын хаһа хадаа бидэнэр, малшадые ехэ харюусалгада уялгалаад байна. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ зундаа манай совхозой ажалшад яһала һайнаар хүдэлжэ, малшадаа үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангажа шадаа.

Энэ жэлдэ би районой түбһөө гурбан модоной газарта оршодог һубай малай гүүртэдэ 87 толгой хашарагуудые даажа абанхай, харууһалжа байнаб. Намтай суг дүү хүбүүн Иннокентимни хүдэлдэг болонхой. Тэрэмни 74 хашарагуудтай. Эдэ малаа үнгэрэгшэ жэлэй сентябриин 15-һаа шахажа эхилбэбди. Зүгөөр тэжээл элбэг байна гэжэ гамгүйгөөр үридэг бэшэбди. Тэрэнээ рационой ёһоор хубаарилжа малдаа үгэдэг, мүн малаа саг соонь бүлеэн уһаар уһалдаг гээшэбди. Доронь зөөлэн, дулаан дэбисхэр тараадаг. байра соохи шабааһыень түүжэ, ходо хуурай байлгахые оролдодогбди. Урда жэлнүүдтэ хатаажа, өөрын сбоолһон хохир ехэ арьбан байдаг.

Намарай дулаан һарануудые һамбаашалан, малаа ханалгатайгаар адуулжа, толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 900 үлүүтэй граммаар нэмээжэ байгаа һэмди. Харин үбэлэй сагта 800—850 граммһаа доошонь оруулхагүйе хүсэнэбди. Илангаяа хүйтэнэй үедэ шэгнүүр алдахагүйн тула һайнаар эдеэлүүлхэ хэрэгтэй болоно гээшэ. Тиигэжэ толгой бүридэ 3 килограмм концентрат тэжээл, 1 килограмм бурдууг, 5 килограмм һолоомо, мүн силос дуран соонь эдюулнэбди. Үдэртөө бүлеэн уһаар уһалхада, һайн байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Шахан таргалуулжа байһан малые тон бүтүү, бүгшэм байра соо хааһанай хэрэггүй гэжэ һананаб. Гэнтэ дулаан байраһаа малаа ойро зуурашье газаашань гаргахада, даарахаяа һанадаг шуу. Юрэдөө, эбэртэ бодо малые һэрюубтэршэг аад, һайн нэмэритэй, зузаан дэбисхэртэй дал соо байлгахада хүйтэндэ даданги байдаг гэжэ ойлгогшоб.

Коммунистнууд хадаа өөһэдынгөө суглаан дээрэ хамтынгаа ажал хэрэгэй гол асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, тэдэниие урагшатайгаар шиидхэхэ зорилгонуудые тодорхойлдог гээшэ. Би декабрь һарада болоһон районно партийна конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, үхэршэдэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые бултанай хэрэг болгохо шухала байһан тухай, малай байрын наг шэбхые оньһон аргаар сэбэрлэдэг болохо, бүлеэдхэһэн уһые соргоор дамжуулан уһалха арга үргэнөөр хэрэглэхэ тухай асуудалнуудта анхаралаа хандуулһан байнаб.

Тэрэнэй һүүлээр удангүй партиин райкомой үүсхэлээр Яруунын районой «Коммунизм» колхоздо ошожо, малшадтайнь уулзажа, ажал хэрэгтэйнь танилсажа ерээбди. Тэндэ тугалнуудые харууһалга илангаяа һайнаар эмхидхэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэмээр. Нарай байхаһаань хойшо ехэ анхаралтайгаар тэдэнээ түлжүүлнэ, байра соонь сэбэр, дулаан, элдэб үбшэнһөө һэргылхэ хэмжээ ябуулганууд нягтаар сахигдана.

Тугалай байрын шалань забһартайгаар хэгдэһэниинь намда һайшаагдаа. Юуб гэхэдэ, бүтүү хабтагар шала дээрэ хэбтэһэн нарай мал дороһоо норохо, даараха, тэрээнһээ уламжалан үбшэлхэ, гарзатаха ушарнууд тохёолдожо магад шуу.

Тиимэһээ энэ түрүү дүй дүршэлые манай ажахынуудта удааруулангүй нэбтэрүүлхэ шухала байгаа гэжэ һананаб. Мүн шахан таргалуулаг-

ЭМХИ ГУРИМ ЭРТЫН БЭЛЭДХЭЛҺЭЭ

Хүн гээшэ хараалһанаа бэелүүлхэдээ хэды омогорхон баярладагшье һаа, саашадаа бүри ехые бүтээжэ, урдынгаа дүнгүүдые заабол ахихые эрмэлзэдэг заншалтай юм. Энэ хомхой хободог абари зангай нэгэ шэнжэ бэшэ, харин өөрынгөө арга шадабариие бодото дээрэнь шалгаһан ёһотой шалгалта гэхэ гү, али хүн бүхэнэй һайн һайхан эрмэлзэл гэжэ тоологшоб. Би совхоздоо луговодоор үнихэнэй ажаллажа байнаб. Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ манай звеногой гэшүүд үбһэ хуряажа һурилхэ түсэбөө жэншэдгүй дүүргэнэ.

Сабшалан даажа абаад ажаллахада, бэлэн бэшэ юм. Ногооной ургаса дээшэлүүлхэ гэбэл, даажа абаһан газарайнгаа үрэжэлые, уһалдаг гол, горхонуудаа, мүн тэндэхи сагай уларилай хубилалтануудые бултыень мэдэхэ хэрэгтэй гэжэ һанагшаб. Луговод гээшэ сабшалангаа тэрэл болзортонь хабартаа упалаад, нажартаа ургаһыень сүм хуряажа абаад байха бэшэ, ургасыень жэл бүхэндэ дээшэлүүлхээр ажаллаха уялгатай юм.

Мүнөө үедэ механизаторнууд, луговодууд жэлэй туршада хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдые согсолжо, тон наринаар шэнжэлжэ, тодорхой тобшолол хэжэ байнхай. Манайшье звеногой гэшүүд энэ үедэ хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые зэргэсүүлжэ, ерэхэ жэлдэ эды шэнээн гү, али бүришье ехэ ургаса хуряажа абахын тула юу хэхэ байһанаа тодорхойлно.

Нёдондо би В. В. Тайшихинтай хамта Ботхоной сабшалан дээрэ ажаллаа һэмди. Тиин мүнөө тоолоод, тодорхойлоод, зэргэсүүлээд байхадамнай, бидэнэй яһала амжалта туйлаһамнай элирнэ. Тодорхойлбол, 85 гектар сабшаланһаа бүхыдөө 4575 центнер үбһэн суглуулагдаа гэхэ гү, али хараалагдаһан түсэбөө 835 центнерээр үлүүлһэн байнабди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай совхоздо сабшалангай ногооной ургаса эрид дээшэлнэ. Һаяхана ажахымнай түрүү луговодуудай нэгэн Василий Бадмаевич Цыбиков районой хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, яһала һонирхомоор зэргэсүүлгэ хэһэн байна. Жэшээлбэл, манай совхоз 1981 ондо гектарай дунда зэргээр 23 центнер үбһэ хуряабал, 1982 ондо гектар бүриһөө 30 центнер ургаса абаа. Харин үнгэрһэн жэл гектарай 36,6 центнер үбһэн сабшагдажа һурилэгдэһэн байна.

Сабшалангай ногооной ургаса дээшэлүүлхэ гээшэ нэгэ-хоёр жэлэй ажал бэшэ юм. Тогтууритай баян ургаса хуряажа абахын тула газарай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэреэ холын хараатайгаар ябуулнабди.

Үнгэрһэн жэл баян ургаса хуряахын тула урзанда намарһаа нёдондоной хабар болотор 207 гектарта 6100 тонно наг шэбхэ гаргажа, 660 гектарта 210 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулаабди. Тиихэдэ луговод бүхэн даажа абаһан сабшалангаа хоёр-гурба дахин уһалаа бэлэй. Мүн хүрьһыень дээгүүрнь һайжаруулха культур-техническэ хүдэлмэри горитойгоор ябуулагдаа һэн. Эдэ бүхы хүдэлмэри түргэн саг соо хэһэнэйнгээ ашаар совхозоймнай луговодууд бүхыдөө 29607 центнер эрхим шанартай үбһэ бэлэдхэжэ, түсэбөө 9407 центнерээр үлүүлээ.

Сабшалан дээрэхи ургаса сүм хуряажа абаһанай һүүлээр луговодуудай ажал хабар болотор дүүрээ гэжэ тоолобол алдуутай. Баян ургаса ургуулһандаа һанагаа амаралтагүй. «Үбэлдөө тэргээ, нажартаа шаргаяа бэлдэ» гэдэгтэл, ерэхэ жэлэй баян ургасын түлөө мүнөөнһөө оролдохо, ажаллаха ёһотойбди. Сабшалан дээрээ хүдэлмэрилхэдөө заабол дахяад ногооной баян ургаса ургуулхаар бүхы арга шадабаряа дүүрэнээр гаргаха зэргэтэйбди. Ажаллаха гэбэл, хүдэлмэри захагүй ехэ. Һая болотор газаа намдуу дулаан байһандань наг шэбхэ зөөжэ гаргахада, таарамжатай. Малай гүүртэнүүдэй, хонидой отарануудай газаагуур наг шэбхэ элбэг лэ байха. Мүн сабшалан дээрэ культур-техническэ хүдэлмэри ябуулхада хамаагүй. Газарнай олон жэл ашаглагдахадаа үрэжэлынь муудажа, баян ургаса үгэжэ биранагүй. Илангаяа сабшалан дээгүүрэ хүбхэнтэдэг, хүрьһэниинь дээгүүрэ хатуужажа хальпатадаг байха юм. Инмэ газарта заабол культур-техническэ хүдэлмэри ябуулхада аша үрэтэй байдаг.

Тогтууритай баян ургаса хуряадаг манайшье ажахыдаа һандалаа алдаһан, орхигдошонон участогууд дайралдадаг. Намаг палхида дарагдаһан гү, али дошо болдогтон, һөөг бургааһа ургашанхан, һая наашадаашье ногооноо аотахагүй эдэ газараа эзэн ёһоор үндэһөөрнь һайжаруулһаймнай ашань, гаргашань заабол харюулагдаха гэжэ һанагшаб.

Адууһа малайнгаа улам олошоруулагдажа байһаниие хараада абажа, инмэ орхигдошонон участогуудые жэл бүри ашаглажа, упалагдадаг сабшалангаа улам үргэдхэхэ сагнай туланхай. Хэрбээ сабшалангаа үргэдхэбэлнай нэмэлтэ тэжээл заабол бэлэдхэгдэхэ бшуу. Мүнөө ажахы бүхэндэ машина, техникэшье элбэг болонхой.

Сабшалан дээрэ машина, техникэ хэрэглэхээр шухала хүдэлмэри захаһаа байдаг. Инмэ ажалаа олонхи ушарта хойшолуулнабди. Энэ тон буруу. Хүбхэнтэһэн газараа борнойлхо, хүрьһыень соолохо, ногооной үрэһэ тариха хүдэлмэри заабол саг болзортоо ябуулагдаха зэргэтэй. Энээниие ажахынуудай мэргэжэлтэдэй һайн мэдэжэ, анхаржа байбалнь зохид бэлэй. Ушарынь хадаа заримдаа луговодууд газараа уһалхаһаа бэшэ ондоо ажал мэдэхэгүй байдаг. Сабшаланда уһан хэрэгтэйл юм бээз. Зүгөөр бусад ажалынь мартагдаха, орхигдохо ёһогүй.

Луговодуудай гол хүдэлмэри март һараһаа эхилдэг. Энэ үедэ тала дайдаар һайрамшье элбэгжэнэ. Һайрам гээшэ газар ундалуулхада, ногооной ургахада яһала туһатай, гаргаша багатай байдаг. Тиин һайрам алдангүй ашаглахын тула уналуурингаа бүхы һубаг, хаалгануудые эртээнһээ сэбэрлэжэ түгэс бэлдэхэдэ һайн байдаг.

Манай райондо жэл бүри хабартаа газарай үрэжэл һайжаруулха габшагай гурбан һара соносхогдодог. Энэ үедэ ехэхэншье, аша туһатайшье хүдэлмэри бүтээгдэнэ. Харюусалгана, үүргээ мэдэрһэн луговодууд бүхы ажалаа энэ гурбан һараар хизаарлангүй, түхэреэн жэлэй туршада үргэлжэлүүлхэ зэргэтэй. Тиихэдэл баян ургаса ургуулагдана гээшэ.

Бидэ «Пограничный» совхозой залуу луговод Р. Рахматуллинай амжалтаар омогорхонобди. Энэ нүхэрнай гектар бүриһөө 64 центнер үбһэ хуряажа районой чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тиихэдэнь ондо гектарай дунда зэргэдэ 35,8 центнер үбһэ сабшажа, хоёрдохи һуурида гарааабди.

Залуу луговод Р. Рахматулин уһа сасадаг үргэн абасатай «Фрегат» түхеэрэлгэнүүдые үргэнөөр хэрэглэдэг заншалтай юм. Энэнь һайшаалтай. Илангаяа уһаар дуталдадаг манай эндэ инмэ түрүү технологи заабол үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ зэргэтэй. Һулүүр станцинуудые олоор хүдэлгэдэг гээшэбди. Теэд Хүдэрин горхондо олон станци тодхохо болохогүй, уһанинь тэрэ дороо шэргэшэхэл. Тиимэһээ газар дорохи уһа бүлэжэ хэрэглэхэ түрүү онол арга заабол шэнжэлэгдэхэ зэргэтэй.

Намартаа сабшалан дээрээ наг шэбхэ зөөжэ гаргаабди. Луговодуудта трактор, автомашина үгтөөгүй. Хабартаа бидэ сабшалангай хүрьһэ соолохо, хүбхэнтэһэн газарыень борнойлхо, шэмэтэ ногооной үрэһэ тариха хүдэлмэреэ зэргэ шахуу ябуулха болонобди. Хүшэрхэн лэ байха. Газараа уһалхаһаа урид наг шэбхэ гаргажа тарааха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэримнай зэргэшэхэнь. Энэ ерээдүйн бэрхэшээлые дабажа гарахын тула мүнөөнһөө арга боломжоёо хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ гэжэ шиидэнхэйбди. Тобшолбол, ерээдүйн баян ургасын үндэһэ һууриие мүнөөнһөө табиха хэрэгтэй бшуу. Эртын бэлэдхэл хэзээдэшье туһатай, аша үрэтэйшье байдаг ха юм. Манай звеногой гэшүүд энэ жэлдэ урдынхиһаа дутуугүй ургаса хуряажа, инитынгээ адууһа малые шэмэтэй, шанартай үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаха зорилготойгоор ажаллажа байнхай.

Д. ДУГАРОВ,
Хяагтын районой Хүдэриин совхозой луговод.

НАЙДАМТАЙ ҺУУРИ МҮНӨӨ ТАБИГДАНА

1983 он ёһоор лэ баян ургасатай жэл байгаа гээшэ даа.

Коммунист Жамсо Самьяевай хүтэлбэрилдэг ороoһото ургамалнуудые таридаг, ургуулдаг 12 гэшүүдтэй звеногой коллектив 1180 гектар газарһаа 17.820 центнер ороoһо сохижо абаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 15,1 центнер ургаса абтаһан болоно бшуу. Иимэ баян ургаса манай эндэ үни холын абтаагүй юм.

Иимэ амжалта яагаад туйлагдааб! Колхозой правлени, партбюро, тэрэшэлэн мэргэжэлтэд таряан ажалые хамтын подрядай гуримда оруулха талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Тиигэжэ ажахы дотор ажахын тооцоото хоёр звено эмхидхэгдээ һэн. Нэгэ звенодонь ороoһото болон тэжээлэй ургамалнууд, нүгөөдэдэнь хартаабха ургуулха хүдэлмэри даалгагдаһан байна. Г. М. Планцуновай даадаг найман хүнһөө бүридэһэн звеногой гэшүүд 80 гектар хартаабха һуулгаһан, өөһэдөө харууһалһан, ургасыень хуряажа абаһан. Тэдэнэр гектар бүриһөө дунда зэргээр 85 центнер хартаабха малтаа. Иимэ зэргын ургаса урдань хэзээдэшье суглуулагдаагүй юм.

Баян ургаса хуряажа шадаһан манай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ ороoһо тушааха түсэбөө нёдондо 300 процент дүүргэһэн солотой. Тиихэдэ хартаабха худалдаха даабари мүн лэ үлүүлэгдээ. Гүрэнтээ тоосохотоёо хамта энэ жэлэй тарилгада хэрэгтэй хүрэнгын үрэһэн бэрдам хүрэхөөр хаагдаһан, ехэ хэмжээнэй ороoһон, таряанай үлэгдэл малай тэжээлдэ таһалагдаһан байна.

Эдэ бүгэдэ амжалтанууд хадаа имагтал механизаторнуудай оролдосотой ажалай үрэ дүн мүн. Коммунистнууд Ж. Б. Самьяев, А. И. Казанкин, мүн механизаторнууд П. А. Иванов, П. Б. Цырендоржиев болон бусад нютаг зонойнгоо магтаалда хүртэбэ. Гадна эдэ звенонууд хэрэгтэй техникээр сүм хангагданхай һэн. «Днепр» гэжэ системээр даалгагдаһан участогуудаа уһалжа байгаа. Наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ газарай хүрьһэндэ горитойгоор оруулагдаһан зэргэтэй.

Луговод коммунист И. М. Якимов тухай хэдэн үгэ бэшэхэ хүсэлэнтэйб. Тэрэнэй даадаг луговодуудай звенодо 217 гектар сабшалан даалгагданхай һэн. Тэрэ газарһаа дунда зэргээр гектар бүриһөө 30,7 центнер үбһэ һурилжэ абаһан байна. Луговодууд Ц. Ж. Мижидон, Г. Д. Дондуков гэгшэд мүн лэ һайнаар хүдэлөө.

Игэжэ ороoһо таряагаар, үбһэ болон һолоомоор, шэмэтэй бусад тэжээлээр яһала баян малай үбэлжэлгын хаһые үнгэргэжэ байна гээшэбди. Юрэдөө, ерэхэ жэлдэ һайн амжалта туйлаха үндэһэ һууритайбди гэжэ колхозоймнай гэшүүд омогорхон ажаллана. Гэзгэнги байдалтай мал ажалаа урагшань татаха, үрэ дүнгыень һайжаруулха арга боломжо бии.

Р.-Д. ШИРАБОН,
хүдөө бэшэгшэ.
Загарайн район.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

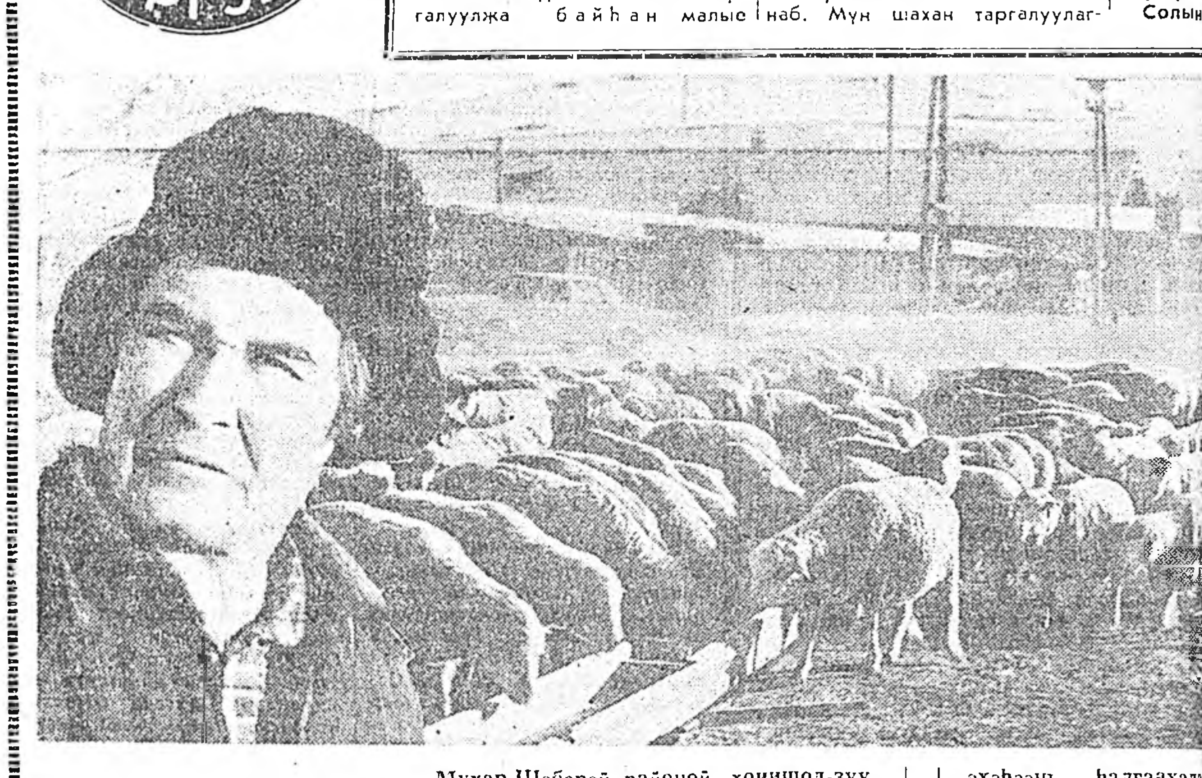

ЗУУТАН-ХОНИШОНОЙ ОТАРАДА

Мухар-Шэбэрэй районой хонишод-зуутанай тоодо «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон Владимир Алексеевич Ушаковой нэрые заатагүй олохот. Энэ нүхэрнай түрэл ажахыдаа 15-дахи жэлээ хонишоноор хүдэлжэ ябана. Тэрэ һүүлэй жэлнүүдтэ зуун эхэ хонин бүриһөө зуунһаа дээшэ хурьга түлжүүлдэг болонхой. Нёдондошье Владимир Алексеевич зуун эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга томо болгожо тушааһан, хонин бүхэнһөө 3,7 килограмм нооһо хайшалһан, хурьган бүхэнэйнгөө шэгнүүрые эхэһээнь һалгаахада... хүргэһэн байха юм... түрүү малшан хурь... алта» суглуулха тала... гээ түсэбүүдые үлүү...

Владимир Алексее... ажалайнгаа түлөө Б... Верховно Соведэй П... лэлэй грамотаар шаг...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. А. Ушаков.

С. Б...

Жэгдэ хүгжөөгдэжэ байгаа автотранспорт оронойтранспортна нинтэ нэгэн системын шухала хубинь болоно. Тэрэниие шадамараар хэрэглэһэнһээ арадай ажахын олохон һалбаринуудай хүдэлмэриин эрнэ ехэтэ дулдыдадаг байна. Автомобильна транспортын хүдэлмэриие саашадань нарижуулан һайжаруулха шухала гээд КПСС-эй Центральна Комитедэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол дотор заагдана.

Машинануудые бодомжотой зүбөөр хэрэглэдэг, ашаа зөөлгые шадамараар эмхидхэдэг, түлишэ-түрхилгын материалнуудые гамтайгаар гаргашалдаг коллективүүдэй, түрүү авто-ажахынуудай дүй дүршэл тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд хөөрэнэ.

РЕЙС БҮХЭНИИЕ АШАГТАЙ БОЛГОХО

Главмосавтотрансай 35-дахи номерой автокомбинадай хүдэлмэрилэгшэд хин хооһоор һааталгатай ба богони рейснүүдтэй тэмсэхэ ашаг үрэтэй арга олонхой.

Бүрил наяхан предприятиин жолоошон бүхэн автозаправочна станцида дунда зэргээр хоёр шахуу час сагаа алдадаг байһан. Кабина соогоо дулаасажа һууходаа, хүнүүд үдэртэ гаргашалагдадаг түлишын 1 процент хүрэтэр галдадаг байгаа. Заправкада ошожо ерэхын тула хооһоор харайлгадаг һэн.

Нүүдэл автозаправочна станци хэрэглэдэг болоһониинь энээнһээ зайлаха арга олгоо. Мүнөө үдэр бүри прицептэй автоцистерна предприятиин үүдэн руу ородог болоо. Тэрэ нэгэ рейс хэхэдээ, комбинадай үглөөнэй ба үдэшын халаание түлишөөр хангаха аргатай юм. Тиихэдээ машинануудта түлишэ юулэхын тула ехэдээл һаа 15 минута хэрэгтэй болоно.

Москвагай 14 авто-ажахыда инмэ станцинуудай туһаламжа үзүүлэгдэнэ. Нүүдэл автозаправочна станцинуудые хэрэглэдэг болоһониинь шэнгэн түлишэ гаргашалгые хорoохо ба тэрэниие хинаха талаар шэглүүлэгдэһэн хэмжээнүүдэн шухала хубинь болоо юм.

Главленавтотрансай хүдэлмэрилэгшэд холын зайда ашаа зөөхэдөө машинануудые шадамараар хэрэглэнэ. Главкада тусхай экспедиционно нагадэл байгуулагданхай. Тэрэ предприятинуудһаа захилнуудые абаад, бии байгаа маршрут хараада абажа, ашаа хубаарилна.

Ленинградай Соведэй гүйсэдкомой зохёон хараалһан жолоошодой хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ удаан болзорой программа бэелүүлэгдэжэ байнхай,— гэжэ Главленавтрансай начальнигай орлогшо О. Филиппов хэлээ.— Городһоо гарахадань ГАИ-гай постнууд албан зургаануудай машинануудай жолоошодой замай хуудаһануудые шалгадаг юм. Олон тонный ашаанай машина багахан хайрсаг ашаад 100-гаад километр гүйлгэхэ ушарнууд ушоол бии бшуу. Хооһон рейснүүдые хүүлэхэгүйн тула иимэ ашаае бусадтай хамта эльгээдэг болонхой.

Зарим авто-ажахынуудта хэрэгтэй прицепүүд болон полуприцепүүд дуталдана гээд тогтоол дотор анхарал хандуулагдаа. Литвагай жолоошод энэ асуудалые шиидхэхэ арга зам олонхой. Нютагай гэр барилгын комбинадые хангадаг Шяуляйска автотранспортна 1-дэхи предприятиин автомашинануудай тоо үсөөрөө юм. Тиигэбэшье барилгануудта урдынхиһаа һураггүй ехэ барилгын материал зөөгдэнэ. Авто-ажахынуудай шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй нарижуулан һайжаруулһан панелевозуудай прицепүүд рейс бүхэндэ хоёр дахин ехэ түхеэрэлгэнүүдые абаха арга олгоһон байна.

Автотранспортые хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар предприяти дээрэ бэелүүлэгдэдэг комплексно программын ёһоор шэнэ зүйл нэбтэрүүлэгдэнэ.

…Буряадай АССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй юһэдэхи сесси

…АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗУУДЫЕ …БАТАЛХА ТУХАЙ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ …ИДИУМЭЙ СЕКРЕТАРЬ ДЕПУТАТ И. Д. ЧЕРНЯКОВОЙ ЭЛИДХЭЛ

[illegible]

…шэ, Соктоев П. Д. —Захааминай районно агропромышленна нэгэдэлэй соведэй түрүүлэгшэ.

Нүхэд Вдовенко А. С, Дамбаев Г. Ш., Именохоев А. А., Манзаев И. Б., Прокосов Г. И., Сайко А. Ф., Цыбиков М. О., Шитиков Ю. В. Буряадай АССР-эй Агропромышленна нэгэдэлэй соведэй гэшүүдэй уялганууднаа энэл Указаар сүлөөлэгдөө һэн.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын дурадхалаар республикын правительствын бүридэлдэ зарим хубилалтанууд хэгдэө.

Пенсидэ гараһантай дашарамдуулан, нүхэр Маслов Константин Ефимович Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Кинофикацинн управлениин начальнигай тушаалһаа 1983 оной октябриин 14-нэй Указаар сүлөөлэгдэһэн байгаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1983 оной октябриин 31-нэй Указаар нүхэр Батомункуев Владимир Гуруевич Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Кинофикациин управлениин начальнигаар томилогдоо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1984 оной январиин 2-ой Указаар нүхэр Николаев Базыр Иннокентьевич, ондоо хүдэлмэридэ оронһонтойнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын тушаалһаа сүлөөлэгдөө.

Нүхэр Николаев Базыр Иннокентьевич, ондоо хүдэлмэридэ оронһонтойнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1984 оной январиин 9-нэй Указаар Буряадай АССР-эй Агропромышленна нэгэдэлэй соведэй түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлэгдөө.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо нүхэр Берещинов Александр Степанович республикын Агропромышленна нэгэдэлэй соведэй түрүүлэгшээр энэл Указаар батлагдаһан байна.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1984 оной январиин 9-нэй Указаар нүхэр Булдаев Сергей Николаевич Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор томилогдоо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1984 оной январиин 10-най Указаар нүхэр Раднаев Даши-Нима Тыжебрович Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшын, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшын тушаалһаа, пенсидэ гараһантайнь дашарамдуулан, сүлөөлэгдөө.

Энэл Указаар республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшээр нүхэр Убеев Вадим Прокопьевич томилогдоһон байна.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1984 оной январиин 10-най Указаар нүхэр Черныш Владимир Ильич республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшын тушаалһаа, пенсидэ гараһан ушарһаа уламжалан, сүлөөлэгдөө.

Энээнэй урда «Улан-Удэтрансстрой» трестын управлениин начальнигай орлогшоор хүдэлһэн нүхэр Тарасюк Евгений Авксентьевич Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор энэл Указаар томилогдоо.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын дурадхалаар Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1984 оной январиин 3-най Указаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Кинофикациин управлени Кинофикациин талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитет болгогдон хубилгагдаба.

Кинофикациин талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр нүхэр Батомункуев Владимир Гуруевич энэл Указаар томилогдоо.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Кинофикациин управлениин Кинофикациин талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитет болгогдожо хубилгагдаһан дээрэһээ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1984 оной январиин 3-най Указаар «Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тухай» Буряадай АССР-эй Хуулида зохихо хубилалтанууд оруулагдаһан байна.

Эндэ табигдаһан Хуулинуудай проектнүүд болон тогтоолнуудые хаража үзөөд, баталхые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум гуйна.

…Й АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
…ОГТООЛ

…У. МОДОГОЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй …СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ГЭШҮҮНЭЙ …АНУУДҺАА СҮЛӨӨЛХЭ ТУХАЙ

…АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:** …Модогоев Андрей Урупхеевичые Буряадай …овно Соведэй Президиумэй гэшүүнэй уял…өлхэ.

…ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
…ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
…хото, Соведүүдэй байшан.
…январиин 10.

…Й АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
…ОГТООЛ

…М. БЕЛЯКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй …СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ГЭШҮҮНЭЭР ҺУНГАХА ТУХАЙ

…АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:** …еляков Анатолий Михайловичые Буряадай …ховно Соведэй Президиумэй гэшүүнээр

…ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
…АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
…хото, Соведүүдэй байшан.
…январиин 10.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ, НИИТЫН ЭДЕЭ ХООЛОЙ БА ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГЫН ТАЛААР КОМИССИИН ТҮРҮҮЛЭГШЭ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**

1. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор томилогдоһонтойнь дашарамдуулан, депутат Булдаев Сергей Николаевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой ба хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын талаар комиссиин түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлхэ.

2. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй хүдөө ажахын талаар комиссиин гэшүүнэй уялгануудһаа сүлөөлөөд, депутат Горбунов Павел Алексеевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой ба хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын талаар комиссиин түрүүлэгшээр һунгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

…УНКТНУУД НЭЭГДЭҺЭН НЭРЭТЭЙШЬЕ ҺАА…

…вно Соведэй …оной мартын …жэ зарлаһан … хойшо хо…одорон ошо… манай орон …үй агитпункт…ларжа, оло…литическэ ху…рэнөөр ябуу…гээшэ. Мүн …хүдөө тосхо… фермэнүүд …элэдхэгшэдэй …од, фабрика… болон соёлой агитпунктнууд …тоото агита…шье газарта, …ажаһуудаг га…туламжын ху… эхилэнхэй.

…м нютагуудта …тэ хайша хэ… эмхидхэлэй …лна гэжэ тэм…хойлон хэлэ…эн Загарайн …посёлогоор …һүүлэй үедэ …олоторoo хүг…ьйнь һуудал …һан гээшэ ар… зонойньшье …о о. Эндэхи …ро мышленна …лика соогоо …, соёлой-ажа…нууд ехээр … ябахада, …н 4-дэ СССР-…дэй һунгалта» …эшэгтэй пла…ай байна.

…ово Соведэй … дээрэ бү…пунктнууд эм…дэнэй дүрбэ…ок соо юм. …тральна учас…ёлой байшан …эжэ мэдэхээр. …хажуу талаар … «Һунгуулиин …пункт» гэжэ гаршагууд элеэр бэшээтэй. Гэхэтэй хамта досоонь орожо, агитпунктын хүдэлмэрие анхаралтайгаар харахада, һанаһанда даншье хүрэмөөр бэшэ байшаба. Ямар партийна эхин организаци һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ хаана, ямар хүдэлмэри ябуулха харюусалгатай байһые элирхэйлһэн таблица, һунгалта тухай хуули, «Совет Конституци» гэһэн плакат-стенднүүд ханаар үлгөөтэй харагдана. Агитаторнуудай дежурилха график, һунгагшадай захианууды, дурадхалнуудые бэшэжэ абаха дэбтэр гэхэ мэтэ эндэ бии. Гэбэшье тэдээнь соонь нэгэшье тэмдэглэл байхагүй, хэн агитаторай хэзээ, ямар юумэ хэһыень мэдэхын аргагүй. Юрэдөө, ороһон хүнэй нюдэ мэхэлхэ гэһэн шэнги ехэл яаралтайгаар тэдэнэр бүтээгдэһэн янзатай.

Эгээ мүнөө, ойлгууламжын хүдэлмэриин түлэг ябуулагдажа байхада, зарим нэгэн асуудалаар һонирхоһон хүнүүдэй хонходохо гээ һаань, агитпункт соонь телефон тодхогдоогүй байна бшуу. Угайдхадаа тэндэхи ажалшадай хэһэн ажалай дүнгүүдые хараха гэхэдэ, районойнь «Вперед» газетэ эндэ үгы байһаниинь гайхалтай. Өөрын музейтэй, кино харуулха залтай уужам гоё байшан соо гансашье агитпункт бэшэ, мүн хажуугаарнь һунгагшадай клуб байгуулаа һаань, бүришье һонирхолтой болохо байгаа гэжэ һанамаар.

Иимэ клуб эмхидхэжэ, посёлогойнгоо ажалшадай ажаһуудалда, ажал хүдэлмэридэ хабаатай асуудалнуудые зүбшэжэ, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, захиргаанай органуудай түлөөлэгшэдтэй, депутадуудтай уулзалгануудые үнгэргэхэ байгаа бшуу.

Саашань хаража үзэбэл, һунгуулиин Транспортна, Профсоюзна участогуудай агитпунктнуудые эмхидхэхэ хүдэлмэри һаял эхилжэ байба. Тэндэ агитпунктын хүдэлмэриин алибаа хэмжээ ябуулганууддай түсэб үгы. Һунгуулиин Транспортна участогай агитпунктые газаһаань бэдэржэ олохын аргагүй. Гаршаг байхагүй. Агитпунктые даагша коммунист З. Н. Кривицких гэгшын партийна даабаридаа харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа болож, энэ һунгуулиин участок дээрэ ажал ябуулгань эхилээдүй байба ха юм. Энэ участогта илангаяа анхаралаа хандуулаагүйдэ аргагүй. Юуб гэхэдэ, эндэмнай гол түлэб хүдэлмэришэд ба тэдэнэй бүлынхид ороно.

Һунгуулиин Профсоюзна участогай агитпункт «Уда» гэжэ кинотеатр соо нээгдэнхэй. Теэд агитпунктаяа «нээһэн» газарынь харахада, хэзээ нэгэтэ хүнэй орхижорхиһон гэр һануулна гэхэдэ, алдуу болохогүй. Потологойнь, ханынь избеосхо холторшонхой, халуун уһа дамжуулдаг соргонуудынь, шалань шэрдэгдэхэһээ байтагай, угаагдаагүй. Углуу бу лангаар эбдэрхэй һандали, стулнууд үншэрэнги янзатай, тоһондо дарагдашанхай борсойлдоно.

Агитпунктые даагша Николай Иванович Батурин хараха янзада ехэ оролдосотой хүн шэнги. Теэд энэ нүхэр ниитын тушаалда һаяхан томилогдоо. Гэбэшье һунгалтада зорюулһан хэдэн ехэ стенднүүдые бэлдэнхэй, һанаандаа оролдоно хэбэртэй. Энээнһээ урда хэдэн һара заһабарилагдаагүй кинотеатр соо Николай Иванович гансаараа юу хэхэб даа. Юрэдөө, энэ байшан соо оро жо харахада, эндэ үдэр бүхэндэ кино харуулжа, хүн зониие гоё һайханай талаар хүмүүжүүлжэ байдаг газар гэжэ һанахаар бэшэ. Кинотеатрай директор Николай Ильич Габагуев энээнһээ урда тээ юу хаража, юун тухай бодомжолжо байгаа юм, мэдэхын аргагүй.

Онохойн модоной промышленна комбинадай доодо складта оршодог һунгуулиин Производственно участогай агитпункт мүн лэ заһабарилга, шэрдэлгынгээ хаһада байна гээшэ.

Дээрэ нэрлэгдэһэн агитпунктнуудые хараад байхада, энэ бэшэг соо тэмдэглэгдэһэн дутуу дунданууд ехэнхи ушарта дабтагдана, тон адлиханууд.

Гадна модоной промышленна комбинадай парткомой шиидхэбэреэр партийна эхин организацинуудта агитпунктнууд хубаарилан даалгагданхай. Тэдэнэр һунгагшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха уялгатай байһаниинь мэдээжэ. Гэбэшье тогтоол абахынь абаад, харин тэрэнээ саашадань бэелүүлхэ хэрэгтэй байгаа бшуу. Энэ ушарта Онохойн комбинадай партком (секретарь С. П. Кушнарев), партийна эхин организацинуудайнгаа ажал ябуулгые залан хүтэлбэрилхын орондо, али бүхы асуудалнуудые өөрөө шиидхэхээр һамаарһаниинь алдуу болоно гэжэ һанагдана. Бүхы агитаторнуудые суглуулжа, тэдэнэртэй семинар мүнөө болотороо үнгэргөөгүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Иимэрхүүгээр газаа талаяа шэмэглээд, үнэн дээрээ гүнзэгы удхатай ойлгууламжын хүдэлмэри хүн зоной дунда ябуулагдаагүй үзэгдэл мүн Эрхирэгэй һунгуулиин участогай агитпунктда дайралдаа.

Дээрэ хэлэгдэһэнһээ уламжалан, тобшолол хэхэ болоо һаа, юрэнхыдөө һунгалтада бэлдэхэ гэһэн шиидхэбэриеэ шууд дары бэелүүлхэ хэмжээнүүдые КПСС-эй Загарайн райкомой гүйсэд абаагүйн шалтагаан болоно бэшэ гү?

Ц. ОБОРОВ,
манай корр.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ

ДЕПУТАТ В. П. УБЕЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШЫН УЯЛГАНУУДҺАА СҮЛӨӨЛХЭ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшээр томилогдоһонтойнь дашарамдуулан, депутат Убеев Вадим Прокопьевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшын уялгануудһаа сүлөөлхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ БАРИЛГЫН БА БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛНУУДАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ТАЛААР КОМИССИИН ТҮРҮҮЛЭГШЭ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**
1. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүнээр һунгагдаһантайнь дашарамдуулан, депутат Беляков Анатолий Михайловичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин талаар комиссиин түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлхэ.
2. Депутат Борисов Геннадий Очировичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин талаар комиссиин түрүүлэгшээр һунгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН
ХУУЛИ

«БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ ТУХАЙ» БУРЯАДАЙ АССР-эй ХУУЛИИН 24-дэхи, 25-дахи СТАТЬЯНУУДТА ХУБИЛАЛТА БА НЭМЭЛТЭНҮҮДЫЕ ОРУУЛХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**
«Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тухай» Буряадай АССР-эй Хуулиин 24-дэхи, 25-дахи статьянуудта хубилалта, нэмэлтэ оруулха тухай» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1984 оной январиин 3-най Указые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН
ХУУЛИ

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ КИНОФИКАЦИИН УПРАВЛЕНИИЕ КИНОФИКАЦИИН ТАЛААР БУРЯАДАЙ АССР-эй ГҮРЭНЭЙ КОМИТЕТ БОЛГОЖО ХУБИЛГАХА ТУХАЙ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Кинофикациин управлениие Кинофикациин талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитет болгожо хубилгаха тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1984 оной январиин 3-най Указые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН НЭГЭДЭХИ ОРЛОГШЫН ТУШААЛҺАА СҮЛӨӨЛХЭ БА ЭНЭ ТУШААЛДА ТОМИЛХО ТУХАЙ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗУУДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**
1984 оной январиин 2-һоо нүхэр Николаев Базыр Иннокентьевичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын тушаалһаа сүлөөлхэ тухай;
1984 оной январиин 9-һөө Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор нүхэр Булдаев Сергей Николаевичые томилхо тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ

«БУРЯАДАЙ АССР-эй АГРОПРОМЫШЛЕННА НЭГЭДЭЛЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ ТУХАЙ» БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**
«Буряадай АССР-эй Агропромышленна нэгэдэлэй соведэй түрүүлэгшэ тухай» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1984 оной январиин 9-нэй Указые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ

«БУРЯАДАЙ АССР-эй АГРОПРОМЫШЛЕННА НЭГЭДЭЛЭЙ СОВЕДЭЙ БҮРИДЭЛЫЕ ХУБИЛГАХА ТУХАЙ» БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**
«Буряадай АССР-эй Агропромышленна нэгэдэлэй соведэй бүридэлые хубилгаха тухай» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1983 оной сентябриин 26-най Указые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШЫН, БУРЯАДАЙ АССР-эй ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЛЭЛГЫН КОМИТЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ТУШААЛҺАА СҮЛӨӨЛХЭ БА ЭНЭ ТУШААЛДА ТОМИЛХО ТУХАЙ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗУУДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**
1984 оной январиин 10-һаа нүхэр Раднаев Даши-Нима Тыжебровичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшын, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшын тушаалһаа сүлөөлхэ тухай;
1984 оной январиин 10-һаа нүхэр Убеев Вадим Прокопьевичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор, Буряадай АССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшээр томилхо тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШЫН ТУШААЛҺАА СҮЛӨӨЛХЭ БА ЭНЭ ТУШААЛДА ТОМИЛХО ТУХАЙ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗУУДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**
1984 оной январиин 9-һөө нүхэр Черныш Владимир Ильичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшын тушаалһаа сүлөөлхэ тухай;
1984 оной январиин 9-һөө нүхэр Тарасюк Евгений Авксентьевичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор томилхо тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ
ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ КИНОФИКАЦИИН УПРАВЛЕНИИН НАЧАЛЬНИГАЙ ТУШААЛҺАА СҮЛӨӨЛХЭ БА ЭНЭ ТУШААЛДА ТОМИЛХО, КИНОФИКАЦИИН ТАЛААР БУРЯАДАЙ АССР-эй ГҮРЭНЭЙ КОМИТЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫЕ ТОМИЛХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Совет **нигэжэ тогтообо:**
1983 оной октябриин 14-һөө нүхэр Маслов Константин Ефимовичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Кинофикациин управлениин начальнигай тушаалһаа сүлөөлхэ тухай;
1983 оной октябриин 31-һээ нүхэр Батомункуев Владимир Гуруевичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Кинофикациин управлениин начальнигаар томилхо тухай.
1984 оной январиин 3-һаа нүхэр Батомункуев Владимир Гуруевичые Кинофикациин талаар Буряадай АССР-эй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр томилхо тухай.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.
Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1984 оной январиин 10.

ТАСС
ХИЛЫН
СААНАҺАА

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИ

УЛААН-БААТАР. Монголой хүдөөгэй ажалшадай дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ асуудалнуудта зорюулагдаһан научно-практическа конференци Цэцэрлэг хотодо болобо. МНРП-гэй ЦК-гай дэргэдэхи Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ Дээдэ партийна һургуули, Ниитын эрдэмэй институт тэрэниие эмхидхэһэн байгаа. Монголой коммунистнуудай XVIII съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын, долоодохи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, бүгэдэ арадай социалис мүрысөөе саашадань үргэдхэхын түлөө тэмсэл хадаа ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түхэл шэнжэнүүдые, онол аргануудые али бүхы талаарнь нарижуулан һайжаруулгын шухала нүхэсэл болоно гэжэ конференцидэ хабаадаһан эрдэмтэд, партийна ба ажахын хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглээ. Совет пропагандистнуудай дүй дүршэлые үргэнөөр шэнжэлхэ, зохёохы ёһоор хэрэглэхэ шухала гэжэ үгэ хэлэгшэд зааба.

ЕЭС-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ СЕССИ

БРЮССЕЛЬ. Европын экономическа бүлэглэлэй Министрнүүдэй Соведэй энэ жэлэй түрүүшын сесси Бельгиин нийслэл хотодо нээгдэбэ. «Арбанай» хүдөө ажахын министрнүүд тэрээндэ хабаадана. «Юрэнхы дэлгүүрэй» 8 миллион фермерэй аша туһада хабаатай ЕЭС-эй хүдөө ажахын политикые хубилгалгада хабаатай асуудалнуудые тэдэнэр хоёр үдэрэй туршада зүбшэн хэлсэхэ юм.

Тусхайлбал, бүлэглэлэй бюджедтэ национальна гэшүүнэй түлбэринүүдые шэнээр хубаарилха тухай асуудалые хаража үзэлгэдэ министрнүүд бусаха баатай болохо байна. Тэрэнэй ехэнхи хубинь ниитэ нэгэн аграрна политика бэелүүлгэдэ һомологдохо зэргэтэй. Нёдондо жэлэй декабрь һарада «юрэнхы дэлгүүрэй» гэшүүн-оронуудай һүүлшын сесси дээрэ энэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэдээ, бүлэглэлэй оронуудай хоорондо ехэ хёмороо зүришэлдөөтэй байһан дээрэһээ урагшагүйдөө һэн.

Харин мүнөө энэ асуудалые шиидхэлгэ бүри орёо түбэгтэй болонхой. Ушарынь юуб гэхэдэ, Великобританиин министр М. Тэтчер һаяхан бусад оронуудые занаһан байгаа бшуу.

Соёлой һонин

ДУУШАД — МАНАЙ АЙЛШАД

Буряадай гайхамшагта дуушан, искусствын габьяата ажал ябуулагша, РСФСР-эй М. Глинкын нэрэмжэтэ Гүрэнэй шангай лауреат, ССР Союзай арадай артист Лхасаран Лодонович Линховоиной түрэһөөр 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дурасхаалай долоон хоног мүнөөдэр эхилхэнь.

Энэ ушартай дашарамдуулан, Монголой Арадай Республикын арадай артист Цэвэгжавын Пүрэвдорж, Ленинградай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо болон балетэй академическэ театрай дуушан, СССР-эй арадай артист Николай Петрович Охотников гэгшэд Буряадай гүрэнэй оперо болон балетэй театрай урилгаар Улаан-Үдэ ерэбэ. Тэдэнэр Л. Л. Линховоинтой суг консерваторидо һураһан, стажировко гараһан, зохёохы харилсаа холбоотой нүхэд байна. Гадна эдэ хоёр мэдээжэ артист Л. Линховоиной хоолойдо адли шанга бас хоолойтой гэжэ мэдээжэ.

Үдэшэлэн оперо болон балетэй театрта харуулагдаха П. Чайковскиин «Иоланта» гэжэ оперодо Н. Охотников Ренегэй роль гүйсэдхэхэ. Мүн лэ энэ оперодо республикымнай бэлигтэй бэрхэ дуушад «Вердиевские голоса» гэжэ уласхоорондын конкурсдо илагша Г. Шойдагбаева, РСФСР-эй габьяата артист В. Буруев, РСФСР-эй М. Глинкын нэрэмжэтэ Гүрэнэй шангай лауреат, РСФСР-эй арадай артист Д. Дашиев болон бусад хабаадахань.

«СССР-эй арадай артист Л. Линховоиной дурасхаалда» гэһэн концертдэ дуушантай суг хүдэлһэн нүхэд артистнууд, тэрэнэй бэлиг шадабарииие халан абаһан залуу дуушад, МНР-эй арадай артист Ц. Пүрэвдорж опероһоо хэһэгүүдые, дуунуудые гүйсэдхэхэ.

Манай айлшад — Н. Охотников Д. Россиниин «Севильский цирюльник» гэжэ оперодо Дон Базилиогой, Ц. Пүрэвдорж П. Чайковскиин «Евгений Онегин» оперын Греминэй партинуудые дуулаха.

Х. СОКТОЕВ.

«БАЙГАЛАЙ» ЗУРГААДАХИ...

Буряад хэлэн дээрэ барлагдаһан «Байгал» журналай зургаадахи номер Шэнэ жэлэй урдахана хэблэлһээ гараба. Тус номдо заншалта, онсолбол, «Шэнэ зохёолнууд», «Очерк, публицистикэ», «Шэнэ нэрэ», «Шэнэ оршуулганууд», «Шэнжэлэл, шүүмжэлэл», «Хараасгай» болон «Манай литэ» гэһэн ниитэ гаршагууд доро элдэб һонин материалнууд толилогдоо. Владимир Петоновой «Наһанай гурбан шүлэг», Д-Д. Д. Дугаровай «Хангай» гэжэ романай үргэлжэлэл, Г. Рудыхай «Алдар солын арюун зам болохол» гэһэн очерк, И. Калашниковай «Наһанай харгы» гэһэн романай оршуулгын үргэлжэлэл уншагшадай анхаралые татаха аабза.

«Шэнэ шүлэгүүд» гэһэн гаршаг доро Яруунын районой Исэнгэ нютагай басаган Дашима Шагдарова түрүүшынгээ найман шүлэгые толилуулба. «Байгал» журналай хуудаһанда шүлэгүүдээ барлуулһан Д. Шагдарова саашадаа улам эршэтэйгээр, өөртөө эрилтэ ехэтэйгээр бэшэдэг болохо бэзэ гэжэ найдалтай.

Ц. ЦЫРЕНОВА.

Түнхэнэй районой Зүүн-Мүрэнэй дунда һургуулиин багшанарай коллектив үхибүүдые уран һайханай талаар зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой анхарал хандуулна. Тус һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитбригада һуралсалай жэлэй туршада малшадай заамханууддаар, полевой стануудаар сагүргэлжэ аяншалдаг юм. Улаан-Үдын багшанарай училищиин хүгжэмэй отделениие дүүргэһэн Светлана Доржиевна Самбуева агитбригадынхидые бэрхээр хүтэлбэрилнэ.

Гадна һургуулиинхид түрэл буряад хэлэнэйнгээ үгын баялигые шудалха талаар ехэхэн амжалтануудые туйлажа байнхай. Тэдэнэр урданай буряад дуунуудые, оньһон үгэ болон таабаринуудые нютагайнгаа аха захатанһаа бэшэжэ абадаг юм. Энээндэнь үнинэй багша. Ажалай Улаан Тугай орденой кавалер Мария Лопсоновна Шабоева туһалдаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зүүн-Мүрэнэй дунда һургуулиин буряад хэлэ болон литературын багша М. Л. Шабоева шабинартаяа.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

«МӨӨРТЭЙХЭН ПЕЭШЭН»

Смоленск шадар ажаһуудаг хүдөөгэй багша Нина Семеновагай «Мөөртэйхэн пеэшэн» гэһэн зүжэг анха түрүүшынхиеэ 1982 ондо Моссоведэй нэрэмжэтэ театрта табигдаһан юм. Хүдөө нютаг тухай бэшэгдэһэн драматургическа зохёолнуудай дундаһаа гүн удхаараашье, түхэл хэлбэрсэрээшье онсо шалгарһан энэ зүжэгые оронноймнай мэдээжэ режиссернууд хүрэһөөр анхаржа, театрнуудтаа табихаар бэлдэжэ эхилээ һэн. Тэрэ тоодо Улаан-Үдын гүрэнэй ород драмын театрай режиссер Алексей Бурков дурсагдаһан зүжэгые найруулан табихаар зориглоо бэлэй. Тиин һаяхана тэрэнэй хүтэлбэрилһэн зохёохы бүлэгэйхид өөрсэ маягтайгаар табигдаһан энэ зүжэгөө түрэл хотынхидойнгоо анхаралда дуралхаба.

Тус зүжэгэй гол рольнуудта залуу артистнууд Н. Рагулина, Е. Путивец, Е. Тихомиров гэгшэд үнэншэмэ зохидоор наадажа, харагшадайшье, театр шэнжэлэгшэдэйшье халуун магтаалда хүртэбэ. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша В. Бройкын зүжэгэй сценын шэмэглэлые түхеэрһэниие онсолон тэмдэглэхээр байгдаа.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВА.

«СМЕНЫН» ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Республикымнай бэлигтэй уран зохёолшо Ким Балков «Хабарай модод» гэһэн рассказайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Смена» журналай шанда һаяхана хүртэбэ. Мэдээжэ шүүмжэлэгшэдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн энэ рассказ зохёолшын «Бага наһанаймни огторгой» гэһэн шэнэ суглуулбарида оруулагдаһан байна. Тус суглуулбари мүнөө жэлдэ Буряадай номой хэблэлээр гаргагдаха юм.

Манай корр.

УЯНГАТА АЯЛГАНУУД

Улаан-Үдын районой Гильбэрын дунда һургуулиин 5 «а», 6 «б» классуудай һурагшад хореограф Бальжит Дашапиловна Бадмаевагай хүтэлбэри доро һонирхолтой концерт бэлдэжэ, ажахынгаа малшад болон хонишодто харуулба. Концертын программа соо татар болон монгол арадай хатарнууд, уран шүлэгүүд, уянгата дуунууд оронхой.

5-дахи классай бүлэг басагад монгол арадай хатар уян нугархайгаар гүйсэдхэжэ, харагшадай халуун альга ташалгада хүртөө. Тиихэдэ 6-дахи классайхид «Минии түрэл хото», «Һургуулиин онгосо» гэһэн дуунуудые уянгата гоёор хангюурдажа, шагнагшадай шэхэнэй шэмэг болгоһон байна. Оюна Дашинимаева Люба Варнакова хоёрой гүйсэдхэһэн «Эжы» гэжэ дуун мүн лэ бултанда һайшаагдаа.

Һурагшадай хүсөөр бэлдэгдэһэн энэ концертые хараһан малшан, хонишон, һаалишан бүхэн сэдьхэл дүүрэн үлэжэ, эдир артистнуудай һуралсалда, уран һайханайнь ажабайдалда амжалта хүсөөд, саашадаа ерэжэ байхыень уриһан байна.

Манай корр.

ДАХИНАА ҺЭРГЭЭГДЭБЭ

Хэдэн жэлэй саанэ ЛВРЗ-гэй Соёлой ордоной дэргэдэ опереттэдэ дуратайшуулай кружок хүдэлэгшэ бэлэй. 1970 ондо тус коллективтэ «арадай театр» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо һэн. Режиссёр Ольга Николаевна Марковагай хүтэлбэри доро кружогойхид Б. Александровой «Малиновкада болоһон түрэ хурим», И. Дунаевскиин «Сүлөөтэ һалхин», И. Штраусай «Үрэмшөө» гэхэ мэтын олондо мэдээжэ болоһон опереттэнүүдые табижа, хотынгоо харагшадые ехэтэ урмашуулһан байха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ арадай театрнуудай дунда тус коллективэй нэрэ дурдагдахаяа болишоо һэн. Ушарынь гэхэдэ, хоёр жэлэй саада тээ кружогой уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ О. Н. Маркова наһанайнгаа амаралтада гаража, кружогойхидой зохёохы ажалай эршэ эрхэ бэшэ һуларшаһан юм. Тиин айхабтар һонин энэ коллектив тараха тооной болоод байгаа. Харин үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багаар опереттэдэ дуратайшуулнай дахяад сугларжа, саашанхи зорилгонуудаа зүбшэн хэлсэбэ. Улаан-Үдын гүрэнэй ород драмын театрай режиссёр В. А. Невинский кружогой уран һайханай хүтэлбэрилэгшөөр томилогдоо.

Иигэжэ арадай театрайхид зохёохы ажалаа үргэлжэлүүлхэнь гэээшэ. Тэдэнэр мүнөө Е. Птичкинэй «Һамгадай буһалгаан» гэһэн хүгжэмтэ комедиие репертуартаа шэлэн оруулжа, һаяын сагта харагшадтаа бэлэглэхээр хараална. Тус зүжэг М. Шолоховой «Дон шадарай рассказуудай» удхаар найруулагданхай юм.

А. АЛЕКСЕЕВ.

ҮХИБҮҮД ҮЛЬГЭРТЭЙ УУЛЗАБА

Аяар холын Ахын районой үхибүүдтэ Республикын кукольна театрай бүлэг артистнууд һаяхан айлшалжа, М. Швенбергерэй «Хүниие һажааһан баабгай» гэһэн зүжэг харуулба. Орлиг, Хужар, Саян, Балагта, Хара-Хужар болон Сорог һууринуудай үхибүүд тэрэ зүжэгые ехэтэ һонирхон хараа. Гадна манай үхибүүд зүжэгтэ хабаадаа. Яагаад гэжэ гү? Зүжэгые табиһан залуу режиссёр П. Цыденова тиимээр найруулаа. Зүжэгтэ хабаадаһан артистнууд наадан дундаа эдир харагшадтаяа үгэ андалдан, зарим үйлэнүүдэй болохо, харагшадһаа зүбшөөл, дэмжэлгэ абанад. Энэнь үхибүүдтэ ехэл таатай зохид байба. Илангаяа бар тайгын эзэн баабгайн ролиие наадаһан артист Л. Хамагушкеев үхибүүдэй дурые татаба. Мүн Соёлмаа, үбгэн, хүгшэн гэгшэдэй рольнуудые гүйсэдхэһэн Зоя Жербаевагай, Зоригто, Галина Бадмаевтанай куклануудайнгаа хүдэлсэ бүридэ үгэһэ... тааруулан, тодоор хэлэдэгынь һайшаалтай. Һайн зүжэгэй бүтэһэндэ хүгжэм абяаень шэмэглэһэн К. Прокопьевойшье хубита ехэ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Энэ холын районд айлшалһан артистнууд гансашье үхибүүдэй урда зүжэгөө харуулаад үнгэрөө бэшэ, мүн үбэлжэлгын үедэ ниитын адуу мал, хони хурьгадые харууһалжа байгшадтай уулзажа, шеф ёһоной концертнүүдые үгэжэ, малшадай зүгһөө һайшаал магтаалда хүртөө.

Манай районд саг үргэлжэ ерэжэ, эдир харагшадые, һурагшадые соёлой талаар эдэбхитэйгээр хангадагыень тэмдэглэжэ, ВЛКСМ-эй Ахын райком бүлэг артистнуудые Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаба.

В. БИЛЬТАГУРОВ.

КИРИЛЛ ЛАВРОВОЙ ЛЕНИНСКЭ ТЕМЭ

СССР-эй арадай артист Кирилл Лавров кинофильмнүүдтэ бүхыдөө 60 гаран роль гүйсэдхэһэн, Ленинградай Горькиин нэрэмжэтэ Ехэ театрай сценэ дээрэ шухала удхатай нилээд олон сбраз байгууһан юм. Тэрэнэй зохёохы ажалда В. И. Ленинэй образ ехэхэн һуури эзэлдэг. «Перечитывая заново...» гэһэн зүжэгтэ В. И. Ленинэй ролиие гүйсэдхэһэнэйнгөө түлөө К. Лавров Ленинэй шангай лауреат гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Кирилл Лавровой эдир наһан Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүрөөтэ жэлнүүдтэ тудалдаһан юм. Арбан табатайхан хүбүүн ябахадаа, токариин мэргэжэл шудалжа, ажалайнгаа намтарые тэрэ эхилээ һэн. Һүүлээрнь ерээдүйн артист авиационно училищи дүүргэжэ, Алас-Дурна хизаарта найман жэлэй туршада сэрэгэй албанда ябаа.

Унтараагүй согые сааһанда орёожо нюухагүйш гэдэгтэл, артист болохоор түрэлхиин бэлигтэй хүбүүн сценэ тээшэ эрмэлзэһээр һэн. Тиин 25 наһатайдаа, тусхай һургуули дүүргээгүйшье һаа, артистын дэмбэрэлтэ замда тэрэ түрүүшынгээ алхамуудые хээ бэлэй. Энээндэнь Кириллдэ тэрэнэй эсэгэ, Киевэй Леся Украинкын нэрэмжэтэ ород драмын театрай түрүү артист Юрий Сергеевич Лавров бага бэшээр туһалаа һааб даа. Гадна Кирилл Лавров зохёохы намтарайнгаа эхиндэ суута режиссёр Георгий Товстоноговтой уулзаһанаа наһанайнгаа ехэ зол мэтээр сэгнэдэг юм. «Театрай эстетикые үнэн ёһотоор ойлгуулжа үгэһэндэнь Георгий Александровичтал баяртайб», — гэжэ тэрэ хододоо хэлэдэг заншалтай.

Мүнөө бидэ артистын зохёохы намтарай онсо шухала удхатай нэгэ талань болохо ленинскэ темэ тушаа хөөрэлдэнэбди.

— Тус темэ Танай ажабайдалда онсо һуури эзэлдэг гэжэ бултанда мэдээжэ. Гэбэшье «Доверие» гэһэн советфинн фильм болон «Перечитывая заново» гэһэн зүжэг һаяхан лэ табитдаа ха юм. Харин Та Владимир Ильичэй образые анха түрүүшынхиеэ бүри урид байгуулаа һэн бэзээт?

— Зүб даа. 1970 ондо театрайнгаа бага сценэ дээрэ «Защитник Ульянов» гэһэн зүжэгтэ Ленинэй ролиие гүйсэдхөө һэм. Тус зүжэг дотор залуу юрист Владимир Ульяновай Самара хотын сүүдтэ хүдэлһэн тушаа хэлэгдэдэг юм. Хорин гурба наһатай геройнгоо һайхан сэдьхэл, һонор ухаан мэтын шэнжэнүүдые тобойлгон харуулхаһаа гадна, тэрэнэй юрэ бусын бэлиг талаангые үнэншэмөөр зураглахые оролдоо бэлэйб.

— Ленинэй ролиие гүйсэдхэхэдөө, Та тэрэнэй зан абариин али бүхы талануудые тодоор харуулхые оролдонот...

— Юрэнхы ажабайдалдаа Ленин юрын лэ хүн байһан ха юм даа. Хүдөөгэй тариашантай гү, али заводой хүдэлмэришэнтэй, үгышье һаа, Герберт Уэллс мэтын суута уран зохёолшотой хөөрэлдэхэдөө, тэрэ хэн хэнииеньшье анхарал ехэтэйгээр шагнажа шададаг байгаа. Энээн тушаа Максим Горький иигэжэ хэлэһэн байдаг: «Энэ хүн мэтээр арад түмэниие ударидажа байгаад, бэеэ дээгүүр абажа, юрын зониие тоохоёо болишодоггүй ондоо нэгэниие һанаандаа оруулжа шаданагүйб». Владимир Ильич Ленинэй зан абариин онсо һайхан шэнжэнь энэл гэээшэ ха гэжэ хубидаа бододог хүм. Тэрэ бүгэдэ арадай хэрэглэмжэ тушаа бодохоһоо гадна хүн бүхэнэй хубиин эрилтэнүүд тушаа бододог хүн байгаа. Энэ заншалынь алишье үе сагай коммунистнуудта һургаал заабари болохо ёһотой гэжэ һанагдана.

Сэбэр сэхэ сэдьхэлтэй байхаһаа гадна, коммунист хүн гэээшэ түбшэн даруу зантай байха зэргэтэй. Тиимэ абаритай олон зониие мэдэхэб. Жэшээлбэл, академик Игорь Глебов. Суута эрдэмтэн, мэдээжэ ниитын ажал ябуулагша. Энэ хүн ямаршье тушаал зэргэтэй зондо адлихан лэ анхаралтайгаар хандадаг. Сүлөөтэй сагаар хэды дуталдабашье, хүн бүхэндэ туһалхые оролдодог, тиихэ зуураа тэрэ хүнэй сагые гамнаха тухайгаа хэзээдэшье мартадаггүй юм.

Үшөө нэгэ жэшээ—колхозой гэшүүн, овощ ургуулагшадай бригадые хүтэлбэрилэгшэ Валентина Паршина. «Валентинатай хүнүүд баяр жаргалаашье, уйдхар гашуудалаашье хубаалдахые эрмэлзэдэг. Олондо хүндэтэй болоһон энэ эхэнэр СССР-эй Верховно Советэй депутадаар һунгагданхай. Энэ ехэ этигэл найдабариһаа зарим зон тархяашье эрьешэдэг гэээшэ ааб даа. Харин Валентина тиимэ хүн бэшэ. Түбшэн даруу зантай, сэбэр сагаан сэдьхэлтэй, һонор ухаатай энэ эхэнэр нэн түрүүн зондо туһалхые оролдодог юм.

Глебовшье, Паршинашье — Коммунис партиин гэшүүд. Эдэ хүнүүдые харахадаа, би агууехэ вождиин абари зангай аһан сэнтэй шэнжэнүүдые хаража танидагби.

— Коммунистнууд өөһэдынгөө нангин хэрэгтэ тон ехээр этигэжэ, тэрээндээ бүхы ами наһаяа зорюулдаг. Түүхэһээ жэшээнүүдые нэрлэхэ болоо һаа, Маркс, Энгельс, Лафарг болон ородой агууехэ революционернүүдые нэрлэжэ болоно...

— Гансахан лэ ушар тухай хөөрэһүүб. Бүһэлэлгэдэ ороод байһан Ленинград хотын ургамал шэнжэлэлгын институдай эрдэмтэд үлэн хооһоор хэды зобобошье, олдохонь шухаг ороохото ургамалнуудай үрэһые гамнажа үлөөһэн байна бшуу даа. Харин Ленин амарха, бэеэ аргалха тухайгаа мартан, арад зонойнгоо гэрэлтэ ерээдүйн түлөө тэмсэдэг байгаа ха юм.

— Энэ ролиие наадахань хүндэтэйшье, харюусалга ехэтэйшье гэээшэ ха. Сценэ дээрэ Ленинэй образые байгуулхын тулада тиимэ нэгэ эрхэтэй байха зэргэтэй ха юм та...

—Айхабтар ехэ харюусалгатай байһанаа саг үргэлжэ мэдэрдэгби. Иимэ ролиие гүйсэдхэхэдэшни, харагшадшье шамда этигэл найдабаритайгаар хандана бшуу. Зарим ушарнуудта актерой мэргэжэлдэ ямаршье хабаагүй гэхээр асуудалнуудые шиидхэлсэхэ саг ерэдэг. Жэшээлбэл, һаяшаг түрмэдэ байһан хүнһөө бэшэг абаа һэм. Гэмтэ ябадал хэжэ, эрхээ хаһуулһан энэ хүн үбшэлһэн эхыень больницада оруулжа үгэхыемни гүйһан байгаа. Энэнь бэлэн хэрэг бэшэ һэн, теэд шадаха зэргээрээ туһалхые оролдооб. Юуб гэхэдэ, үбшэлһэн эхэдээ һанаагаа зободог энэ хүн хожомынь заһаржа, зүб харгыда гаражашье магадгүй ха юм даа.

— Хирэгүй һайхан сэдьхэл, үнэншэ сэхэ зан абари, хүнүүдтэ туһалха эрмэлзэл тушаа мүнөө хөөрэлдэнэбди. Теэд партийна бэшэшье хүнүүд эдэ шанар шэнжэнүүдтэй байха зэргэтэй ха юм. Имагтал коммунистда хабаатай шанар шэнжэнүүд тухай юун гэжэ бододогбта?

— Олоной аша туһада ажаһуулга гэээшэмнай имагтал коммунистда хабаатай хэрэг гэээшэ ха гэжэ һанагшаб. Үнинэй большевик Василий Виноградовай ажабайдалай намтар энэ хэлэгшыемни эли бэдоор гэршэлхэ байха. Тэрэ аяар 1915 онһоо хойшо партиин гэшүүн юм. Түрүүшын табан жэлнүүдтэ ехэ заводой директорээр хүдэлөө. Тусхай эрдэм шудалаагүй һэн тула, үргэһэ нойроо мартан һүниндөө ном үзэдэг байгаа. Хүдөө нютагуудые һэргээн хүгжөөлгын сагай ерэхэдэ Василий Виноградов колхозуудые эмхидхэлсэхээ ошоо. 1941 ондо тэрэ ...эм шэнжэлэлгын институдаи директорээр хүдэлжэ байгаа. Дайнай эхилхэдэ, наһажаал хүн болсод байбашье, өөрынгөө дураар фронтдо мордожо, артиллерийскэ полкын комиссараар томилогдоо. Илалтын үдэрэй мандаһанай удаа совет хүнүүдэй ажаһуудалые шэнээр эмхидхэхэ тушаа партиин тогтоол баталагдаа бэлэй. Тэрэ үедэ хубсаһа хунар, байра байдалһаа эхилээд, хамаг юумэн дуталдажа байгаа ха юм даа... Виноградов шэнги габьяа ехэтэй хүндэ хүнэг таазуудые бүтээлгые эмхидхэхэһээ эхилээд ажаһуудалай хэрэглэмжые хангадаг элдэб янзын мастерскойнуудые бүридхэжэ байхада, хүндэтэй бэшэшье шэнги һэн бэзэ. Теэд энэ хэрэгынь зондо туһатай гэжэ Виноградов тон һайнаар ойлгожо байгаа.

Алла БЕЛЯКОВА,
АПН-эй корреспондент.

Ленинград.

Спорт

БИАТЛОНИСТНУУД УРИЛДАБА

Улаан-Үдэ хотын Аршан поселок шадар залуушуулай дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө санаар урилдагшадай мүрысөөн болобо. Энэ мүрысөөн «Олимпиин нааданда Россин найдал» гэһэн олониитын мүрысөөнэй программаар үнгэргэгдэбэ.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр хоёр зогсолтотой 10 километрэй зайда дүшэн урилдагша гараа. Зүгөөр урилдан гүйхэ зуураа сагаалса мэргэлэн буудалгада шэмэрүүн хүйтэн жабар һаад татаа. Юуб гэхэдэ, 20 градусһаа дээшэ хүйтэн байхада спортивна винтовко нэгэ жэгдээр буудахаяа болишодог. Иимэ хүйтэн уларилда залуу биатлонистнууд тогтонгүй, урилдаанайнгаа замай дүүрэтэр тэмсэлээ үргэлжэлүүлээ. Тингэжэ энэ зайда түмэр замай техникумэй студент Сергей Мараев илажа гараа. Тэрээнһээ 12 секундаар хойнотожо ерэһэн «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Андрей Арбаков хоёрдохи, мүн лэ түмэр замай техникумэй студент Виктор Федосеев гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Удаадахи үдэрынь болоһон 5 километрэй урилдаанда Сергей Мараев эгээн хурдан байһанаа дахин гэршэлбэ. Тэрэнэй нүхэр Виктор Федосеев хоёрдохи һуури эзэлээ. Улаан-Үдын 3-дахи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Михаил Кузнецов гурбадахи һууринда гараа.

Командын тоосоогоор түмэр замай техникумэй эбтэй эетэй команда мүрысөөндэ илаба. «Локомотив» болон «Труд» бүлгэмүүдэй команданууд шангай удаадахи һууринуудта гараа. Мүрысөөнэй дүнгүүдээр республикымнай суглуулагдамал команда бүридүүлэгдэжэ, Новосибирскдэ февралиин 6-һаа 11 хүрэтэр үнгэргэгдэхэ һурагшадай бүхэроссин спартакиадын зонын мүрысөөндэ хабаадаха зэргэтэй.

В. ДЕНИСОВ,
мүрысөөнэй ахамад судья, РСФСР-эй судья.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха. Зарим нютагуудта багаханаар саһан орохо. Баруун-хойноһоо секундын 9—14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 10—15, зарим районуудта 20 градус хүрэтэр, Байгалай урда эрьеэр 3—8 градус хүйтэн болохо.

Улаан-Үдэдэ сэлмэжэ, бүрхэжэ байха. Саһан балай орохогүй. Баруун-хойноһоо секундын 9—14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 12—14 градус хүйтэн байха.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй экономическа болон социальна хүгжэлтын Гүрэнэй 1984 оной түсэб тухай. Буряадай АССР-эй 1984 оной Гүрэнэй бюджет тухай Буряадай АССР-эй хуулинууд. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй тогтоолнууд. Һунгалтые угтуулан. «Мүнөө дээрээ гансал нэрэнүүд...» —А. Климовэй статья. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Областной партийна конференциин делегадай үгэ. «Һайнаар тооложо үзэхэ хэрэгтэй»—Д.-Ц. Юндуновай статья. КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө. «Түрүүшын үдэрһөө эршэтэйгээр» — В. Буянтуевай статья. «Хэрэггүй гэжэ шиидхэхэ ээлжээндэ»— С. Убеевэй статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ. «Бүхы районоороо —хамтын гуримда»— ТАСС-ай материал.

Гурбадахи хуудаһанда. «Бэшэгүүд — уншагшадай халуун дурадхалнууд» — М. Хензыхеновэй статья. АПН-эй, ТАСС-ай корреспондентнүүдэй материалнууд. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. «Байгалай үмэнэхи түрэл хизаарнай» — суглуулбари. Һургуулиин һурагшадай олимпиадаһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Социалис Ажалай Герой, УССР-эй Верховно Соведэй депутат, Николаевска областиин С. М. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Н. Н. Рябошапкатай һурагшад уулзаха. 10.55 — Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой ород арадай инструментнүүдэй академическэ оркестрэй концерт. 11.45 — «Аяншалагшадай клуб». 12.45 Классическа хүгжэмэй концерт. 13.10—Шэнэ һонин. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.20 — «Ород хэлэн». 16.55 — «Чечено-Ингушай АССР-эй искусствын уран бэлигтэнэй ба уран һайханай коллективүүдэй концерт. 17.50 — «Онтохондо айлшаар», «Кошкин дом».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Байгал» шэнэ һонинной программа. 19.10 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал». 19.20 — «Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Һунгалта угтуулан».

Улаан-Үдэ. 20.15 — «Талыч галнууд» — тележурнал (буряадаар).

Москва. 20.50 — «Россия молодая» — юһэн серитэй уран һайханай фильм. (7-дохи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — Фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат. Эхэнэрнүүд. Венгриһээ дамжуулагдаха. 23.35 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 00.15 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35— Географи, 8-дахи класс. 10.05— Англи хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай һурагшадта. Астрономи. 11.35, 12.40 — В. Г. Короленко. «Дети подземелья». 5-дахи класс. 12.05 — «Совет уран зохёолшод В. И. Ленин тухай. «Шушенскдахи гэр». 13.10 — Ботаника. 6-дахи класс. 13.30 — Англи хэлэн. 14.00 — «Вс. Вишневский. «Оптимистическая трагедия». 14.45 — «Ошонһоо дүлэн бадарха». 15.30 — С.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора — 2 68 08, зам. редактора — 2-62-62 отв секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34 05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61 35, сельского хозяйства—2-6136, 2 63-86 советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91 переводов—2- 54-93, писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35 95, отдел объявлений —2-65-54

Республиканская типография ... ственного комитета Бурятской А... делам издательств, полиграфии и ... ной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ле... Н-04325. Заказ № 11.